

Whale Worship in Vietnam

Sandra Lantz

SWEDISH SCIENCE PRESS

RELIGIONSVETENSKAPLIGA STUDIER FRÅN GÄVLE 4

The religious situation in Việt Nam is quite complex and eclectic to a certain degree. Out of many religious varieties, the most common system of beliefs is referred to as tôn giáo i.e. the triple religion, which forms a single entity in which Confucianism, Taoism and ancestor worship are all parts. Tôn giáo pervades the Vietnamese society as a whole and plays an important part in Vietnamese traditions alongside the Buddhist way of life. Whale worship, or Lễ Cúng Cá Ông, as the religion is known as in Việt Nam, is acknowledged and widespread mainly among the fishermen and is believed to be an old tradition with its roots in early Cham culture. The present study attempts to elucidate different aspects of this religion, and its political-judicial contexts. The cult is centered upon Cá Ông, the Whale God, who represents divinity as a supreme deity of the sea. Protections at sea, the rescuing of wandering spirits and sacrifices to the mother Goddess of the sea, Mẫu Ma, are all a part of the intricate set of beliefs concerning Whale worship. According to the 1992 Constitution, citizens have the right to freedom of religious beliefs and freedom of not having a religious belief. However, since Lễ Cúng Cá Ông is connected to spiritualism and spirits are considered as part of the supernatural, which by law still is prohibited, Whale worship and its followers are looked upon with ambiguity.

Religionsvetenskapliga studier från Gävle is edited by
Olof Sundqvist and Peder Thalén

SWEDISH SCIENCE PRESS
BOX 118, SE-751 04 UPPSALA

ISBN 978-91-975446-2-7
ISSN 1652-7895

Whale Worship in Vietnam

Sandra Lantz

Swedish Science Press
Uppsala 2009

Abstract

Lantz, Sandra 2009. Whale Worship in Vietnam. Religionsvetenskapliga studier från Gävle 4. Uppsala. 87 pp.

The purpose of this minor field study is to study the fishermen and their beliefs and worship patterns in Việt Nam. Since worship patterns exist all along the coast from the Gulf of Thailand in the south to Ha Long Bay and beyond in the north, the study is concentrated to the coastal area of central Việt Nam, that is, in the Quảng Nam surroundings, mainly Hội An but also Đà Nẵng. Aspects of how the worship patterns appear in society as well as how the worship is viewed, both religiously (according to tôn giáo) and politically, will also be dealt with. This study is based upon observation and non-structured interviews. Although partially based upon Grounded theory, the study is also theoretically inspired by Graham Harvey's book *Animism. Respecting the Living World*. The outcome shows that Cá Ông worship is based upon historical events and experiences. Cá Ông worship, which is carried out among all fishermen, is similar throughout the coast though specific dates of worship ceremonies may vary. Politically the religion is not necessarily threatened, although the 1992 Constitution is somewhat ambiguous. The surrounding society respects this religion, but peasants do not intermingle in festival activities involving the fisherman's traditions. There are links with Harvey's arguments regarding the animist beliefs and features of Cá Ông.

Keywords: Whale Cult; Whale religion; Whale worship; Cá Ông; religion and cult; Việt Nam; grounded theory; animism

ISBN 978-91-975446-2-7
ISSN 1652-7895

Layout:
Helena Riihiaho

Print:
Universitetstryckeriet, Uppsala 2009

Distribution:
Swedish Science Press
Box 118, 751 04 Uppsala
Tel: 018-36 55 66
Fax: 018-36 52 77
E-mail: info@ssp.nu

Cover: Sông Thu Bồn (Thu Bồn River), Cẩm An, Hội An. Photo: Sandra Lantz

Contents

Acknowledgements	7
PART 1: Introduction and Disposition	13
Aim and Framing of Questions	14
Former Research	15
Method	16
Presentation of Informants	17
Definitions	18
Delimitation	21
Ethical Principles	22
Theoretical Considerations	22
PART 2: Việt Nam	25
Languages and Culture	25
Religion	26
Đà Nẵng and Hội An	30
Whales of the South China Sea	31
PART 3: Field Research, Interviews and Observations	34
Cá Ông	34
Funerals, Ceremonies and Festivals	42
Authorities and Locals	49
PART 4: The Complexity of Cá Ông Worship	52
Religion or Cult?	54
Law and Practice	55
PART 5: Conclusion	57
Appendix	58
French and Vietnamese Summary	62
Bibliography	85

Acknowledgements

This study originates from a minor field study carried out within the course program Religious Studies D, conducted by the University of Gävle. Hence, I am very grateful and would like to thank the University of Gävle for providing me the opportunity and financial means to publish this study. I would also like to express my gratitude and acknowledgement to Olof Sundqvist and Peder Thalén at the Department of Humanities and Social Sciences for their kind support and personal engagement in this project.

There are several other people I would like to thank from the bottom of my heart for helping me fulfil not only an astonishing assignment but also a magical period of my life that I will forever cherish.

In Việt Nam

Dũng: A great many thanks for taking me to the temples, for interpreting interviews and last but not least for showing interest in and sharing your own valuable knowledge on this subject. I would also like to thank you for giving me the opportunity to read the manuscript of Heonik Kwon!

Gian and Vân: Thank you for helping me find informants and set up meetings – what would I have done without you! I would also like to thank you for your great hospitality and kindness towards my children.

Hải: Thank you for your valuable help of serving as a private driver; any day, at any time.

Hội An Centre for Management and Preservation: Thank you for your effort in finding useful information on Lễ Cúng Cá Ông (Cá Ông worship) in Hội An.

Phí: Thank you for transcribing *Văn Tế Ông Ngủ* and for giving me a guide as how to use my keys in Vietnamese writing. I would also like to thank you for letting my family use your motorbike!

Phúông and Khá: Thank you for your friendship, your wonderful meals and the fresh seafood!

Vân and Lars: Thank you so very much for giving my family a second home! Without you things would have been so much more difficult. Vân: thank you once more for your effort in translating texts and serving as my interpreter on a daily basis. Thank you also for translating my abstract and summary into Vietnamese. You are a true friend!

I would also like to thank all my informants who, despite the typhoon, took the time to answer my questions. I hope that I have given your answers justice and acknowledged your beliefs!

In Sweden

Anders: A great many thanks for all your help and engagement in your “spare” time!

Anna: Thank you for looking after my plants and for making sure the mailbox did not explode! I owe you one, big time!

Kurt: Thank you so much for looking after our house and checking the bills, among other things. One can always count on you!

Mirjam Haglund: Thank you ever so much for taking the time to proof-read the French abstract and summary prior to publication.

Mom and dad: Thank you for all your support and for encouraging me in my studies. Thank you also for taking care of things while I was away. Mom, thank you for always reading my essays and for showing interest in my assignments. Dad, I know it’s been hard on you, but now we are back, safe and sound!

Olov Dahlin: Thank you for your quick replies via email whenever I was stuck and in need of instant help, and also for giving me valuable

pieces of advice. Thank you for introducing me to the Minor Field Study-scholarship, and for being my supervisor.

SIDA (Swedish International Development Cooperation Agency) and SMR (Svenska Missionsrådet/Swedish Mission Council): Thank you for giving me the opportunity to do this Minor Field Study by offering me the scholarship.

Ulf Carlin: Thank you for proofreading the French abstract and summary.

Urban Ståhlberg: Thank you for translating the abstract and summary into French.

Åsa: Thank you for your general support as a friend, your encouragement during my times of writer's cramp and your personal reflections as a critical student!

Last, but definitely not least, I would like to thank my husband and my children: Patrik, thank you ever so much for showing me so much patience, for pushing me at troubled times, for supporting me and for always believing in me, even at those times when I do not believe in myself. Thank you for being you talkative self when introduced to new people – for you, language is no barrier! Thank you for proofreading this essay and for taking part in my work – I promise I will not occupy the computer as much in the future and I will, hopefully, not be as mentally absent either!

William, Elliot, Malcolm and Isolde: I would like to give the greatest of thanks to you, my four brave globe-trotters! Thank you for sharing three adventurous months in Việt Nam and for helping me establishing contacts I otherwise wouldn't have had, just by being curious children. Thank you also for being such excellent students, even though I know you all longed for the beach, and for doing your homework without fuss (hrm...) most of the time! I also want to thank you for keeping up your good spirits despite the long distance travel, hot temperatures and many challenges to your taste buds. I am so proud of you all. I love you!

September 2009

Sandra Lantz

Map of Việt Nam

*“To acquire knowledge, one must study;
but to acquire wisdom, one must observe.”*

Marilyn vos Savant

PART 1: Introduction and Disposition

In April, 2004, a 25 m dead whale was washed up onto a beach at Bến Tre, in the Me Kong Delta. More than a thousand Vietnamese people from all over Việt Nam converged on the site to burn incense and worship the carcass, and then to use its bones to build a temple. Whales and other large sea mammals are routinely beached or washed up on Vietnam's 1,400km coastline. Wherever this happens, the creature is treated with great reverence and worshipped by local people, particularly fishermen. The belief of the little-known cult is centred upon the Whale God, a powerful spirit that can calm the waves and lead seafarers to shelter. He is known as *Cá Ông*, which means "Mr. Whale". Such a prosaic title is a mark of both fear and reverence, a god so powerful that even to speak its name is courting danger. Living whales are revered as well. Followers of the cult never hunt the large marine animals, which they regard as giant fish. The carcasses of whales that have died natural deaths are buried with great respect and ritual ceremonies. After three to five years, the bones are exhumed, shrouded and carried to the temple to be worshipped, as if the creature was a beloved community god. Whale funerals always attract large crowds but make the authorities uneasy. Việt Nam's constitution condemns "superstition", but the whale cult is deeply rooted in the country's culture.¹

This was the article I found on the Internet and which caught my attention as I was searching for a subject for my Minor Field Study in religion. The religious situation in Việt Nam is quite complex and eclectic to a certain degree. Out of many religious varieties, the most common system of beliefs is referred to as *tôn giáo*.² However, whale worship was nothing I had ever heard of before and my curiosity to find out more escalated as I found out there was no earlier research, at least not outside of Việt Nam.³ Therefore, my only chance to learn more was

¹ <http://www.haivenu-vietnam.com/vietnam-religion-whale-cult.htm> 060412.

² *Tôn giáo*, i.e. the triple religion, forms a single entity in which Confucianism, Taoism and ancestor worship are all parts.

³ Whale worship; more correctly, *Cá Ông* worship or *Lễ Cúng Cá Ông*.

to find out for myself, and hence my great adventure began. This paper is the result of the study of Cá Ông worship, carried out in Việt Nam for a period of three months, between September and December 2006.

The material in this study is divided into eight different parts. Part 1 will deal with the aim and framing of questions as well as former research and choice of method. There will also be a presentation of the informants followed by definitions, delimitation and ethical principles as well as a theoretical discussion. In Part 2, I will present a short introduction of the Socialist Republic of Việt Nam and facts concerning the two main cities where my research was carried out. The religious life in Việt Nam will be presented as well as statistics about the whole population of the Vietnamese coast line. The actual research of the fishermen's worship, its followers and the society is dealt with in Part 3, as well as the Cá Ông ceremonies and festivals. Part 4 holds the analysis of the research and is divided into "Worshipping Cá Ông", "Religion or Cult?" and "Law and Practice" and Part 5 sums up the study as a whole. Part 6 and 7 contain the bibliography and the appendix. Part 8 offers a summary in both French and Vietnamese.

Aim and Framing of Questions

As the aim is to study the Cá Ông worship in central Việt Nam, I intend to find answers to the following questions in order to address the aim of the study:

- Who are the followers of the Cá Ông tradition, and how is Cá Ông worship reflected in their everyday lives?
- Should Cá Ông worship be considered a religion or a cult?
- How is the cult/religion represented in society?
- What is the general opinion of Cá Ông worship as seen from a "tôn giáo" perspective?
- What do authorities say about the cult/religion, considering the constitutional condemnation of superstitious beliefs?

Former Research

The only former research in English on this subject, which I found while I was still in Sweden, is Philip Taylor's *Goddess on the Rise – Pilgrimage and Popular Religion in Vietnam*. The book is the result of an ethnographic study of the goddess known as the Lady of Realm, but has comments on “whale worship” and whale temples. In Việt Nam, I was offered a book called *Lễ Hội Dân Gian, Cửa Ngủ Dân, Bà Rịa – Vũng Tàu* which is a Vietnamese study on fishermen's worship traditions, mainly in Bà Rịa and Vũng Tàu in the south of Việt Nam. I was given this book while I was stationed in Hội An, and I was told that all fishermen in the country refer to this book when it comes to ceremonies and festivals.⁴ Unfortunately there has not been enough time to have had the book translated thoroughly, which is why I have instead focused on two other books recommended to me: *250 Đình Chùa nổi tiếng Việt Nam / 250 Communal Houses and Pagodas of Việt Nam* and *Di sản – Văn hóa văn nghệ dân gian Hội An*. The first book is translated into English, and as the second book is written in Vietnamese, I have had the chapter on *Văn Tế Ông Ngủ* (Cá Ông Ceremonial Worship) translated. The two books, however, only consist of one chapter each which deals with whale worship, and are not as thorough as the first one mentioned. Furthermore, I have also used a book called *Glimpses of Việt Nam* to research historical and cultural aspects of importance.

My guide Dũng gave me a once-in-a lifetime-opportunity to read and take part in a doctoral thesis not yet published. This manuscript is written in English by a Korean scholar named Heonik Kwon, and his work *The Phantom of War*, is a study of the Vietnamese ghosts, i.e. dead souls that have not come to peace because they have not been properly buried, due to different circumstances. The manuscript has been a valuable asset to my study, as it gives a good example of how religious practices in Việt Nam are a mixture of several beliefs, and also how and why ancestor worship is of such importance. I have particularly made use of Mr Kwon's chapter of “The Whale Pagoda” and also found out that according to Mr. Kwon the Cá Ông worship is practically the same as the Vietnamese cult of the *Tiger Temple*. Mr. Kwon argues that fishermen worship the whale, while hunters in the

⁴ Interview with Gian 061129.

forest worship the tiger, but that the religious practice and understanding is more or less identical.

Method

I have attempted to conduct qualitative interviews partly supported by observations. During my stay I have used a daily diary to keep track of feelings, weather, happenings and so forth. Throughout my interviews, I have used a notepad and a digital camera. To avoid misunderstandings, some of the informants have been interviewed on several occasions. I am aware of the problems of having an interpreter when it comes to direct speech adequately representing. I have tried to do my best to address this by using two different interpreters on different occasions. At times, I have had both of the interpreters assisting me in discussing the outcome of the interviews. I have also had this paper read through by two of my informants to make certain everything is correctly understood.

The method I have used is based upon Grounded theory: “Descriptive study Grounded theory begins with a research situation and within that situation, your task as researcher is to understand what is happening there, and how the players manage their roles. You will mostly do this through observation, conversation and interview. After each bout of data collection, you note down the key issues”.⁵ I have chosen this method because I have not been able to find a fully satisfactory theory to support my subject. This study is therefore based upon observations, as I lived in the fishing village of Cầm An for three months, and also on interviews. The interviews have been more or less semi-structured, as I have developed the questions as my research has proceeded. Hence, only a few main questions have been prepared in advance.

My informants have mainly been temple keepers and fishermen of the villages of An Bãn, Ha Quang Đông, Hà My and Tân Thịnh. I have also received help from a local guide, who was also working as an English teacher, and who also at times served as my interpreter. Furthermore, I have randomly asked people outside the fishing villages, i.e. in cities and towns, what they know about whale worship and how

⁵ <http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/grounded.html> 060920, 15:15.

they respond to the cult/religion. I also tried to talk to the Hội An Police Department, but they were not certain of what or how much they were able to tell me, so they suggested I contacted the Hội An Centre for Management and Preservation, which I did. At the Hội An Centre I interviewed an employee who also suggested local books dealing with Cá Ông worship; *Di sản – Văn hóa văn nghệ dân gian Hội An* and *Cú dân faiфо – Hội An Trong lịch sử*.⁶

Presentation of Informants

The informants in this study vary from young market women, neighbours and guides, to employees at local authorities, old temple keepers and former fishermen. It is of importance, as a reader, to be aware that all of the informants are, in one way or another, a part of the fishing community, i.e. they follow the traditions of the fishermen and hence reflect their way of life. All Temple Keepers are fishermen as well. The semi-structured interviews have mainly been carried out among the fishermen and the temple keepers, while the other interviews have mainly been based on what the informants personally know about Cá Ông worship and how they refer to it socially. The temple keepers have chosen not to state their names. However, it is important to state that their decisions really do not have anything to do with their wish to remain anonymous; the temple keepers are simply referred to by locals as temple keepers of their particular temple, and hence their given names are not considered significant.

- Gian is the President of the Red Cross in Cẩm An. He is also a fisherman and Cá Ông worshipper as well as a Buddhist.
- Dũng is an English Teacher at the Upper Secondary High School just outside of Cẩm An. He also works as an interpreter and has formerly served as a guide in Đà Nẵng. He assisted Mr. Heonik Kwon in writing the future Doctoral Thesis: *The Phantom of War*.

⁶ These books are published and developed by the Hội An Centre for Management and Preservation.

- 77-year-old Temple Keeper in An Bần, Hội An District. The whale temple in An Bần is more than 200 years old. The temple keeper and his family have guarded the temple for 50 years.
- 75-year-old Temple Keeper in Ha Quang Đông, Điện Dương District. The whale temple in Ha Quang Dong fell apart 5 years ago, while this is the new temple. The temple keeper has been guarding and taking care of the temple since it was rebuilt.
- 73-year-old Temple Keeper in Hà My, Điện Dương District. The Whale temple in Hà My was moved two years ago due to the construction of a new resort. The temple keeper has looked after the temple from the day it was moved.
- Nguyễn Diên, or Lý, is an 83-year-old fisherman from An Bần in Cẩm An. He comes from a family where fishing has been carried out for generations. Lý does not fish anymore, but all of his children are fishermen, as are many of his grandchildren. Instead, Lý writes poetry and lyrics for the annual Cá Ông festival. He also writes texts which are used in Cá Ông ceremonies.
- Lê Lôi is a 73-year-old active fisherman from the village of Tân Thịnh.
- A female employee at the Hội An Centre for Management and Preservation.
- Xinh, a saleswoman, Cửa Đại.
- A male neighbour, custodian at the Hotel Victoria in Cẩm An. He lives by the river, and his father and generations before him are all fishermen.
- A male guide at the Thai Hoa resort in Mũi Ne.
- Tony, hotel owner on Phú Quốc Island.

Definitions

To be able to address the question of whether the Cá Ông worship is in fact a cult or a religion, I find it of importance to stress the definitions

of the specific words being used throughout this study to avoid any misunderstandings or misinterpretations. The words are defined as follows according to the Oxford Dictionary Online, and are used accordingly.

Animism as a noun can be defined as the belief that plants and inanimate objects have souls.⁷ The word *animism* derives from the Latin word *anima* meaning life and/or soul. There is also an adjective, *animistic*, originating from the Latin *anima*.

The noun *belief* derives from Old English and is defined as a feeling that something exists or is true, especially without proof. It may also be defined as a firmly held opinion, a religious faith and finally as a belief in (trust) or confidence in.⁸

The noun *cult* derives from Latin *cultus* which generally means worship. The word *cult* is defined as a system of religious worship directed towards a particular figure or object. It may also be defined as a small religious group regarded as strange or as imposing excessive control over its members. Something popular or fashionable among a particular section of society can also be defined as a *cult*.⁹

The noun *pagan* can be defined as a person holding religious beliefs other than those of the main world religions. As an adjective, the word refers to pagans and their beliefs. The word *pagan* derives from the noun *paganism*, which originates from the Latin word *paganus* meaning rustic, and also civilian, i.e. a person who was not a “soldier” in Christ’s army.¹⁰

Religion is a noun derived from the Latin word *religio*, meaning obligation or reverence.¹¹ The word religion is defined as the belief in and

⁷ http://www.askoxford.com/concise_oed/animism?view=uk_060922.

⁸ http://www.askoxford.com/results/?view=dev_dict&field-12668446=belief&branch=13842570&textsearchtype=exact&sortorder=score%2Cname_060922.

⁹ http://www.askoxford.com/results/?view=dev_dict&field-12668446=cult&branch=13842570&textsearchtype=exact&sortorder=score%2Cname_060922.

¹⁰ http://www.askoxford.com/concise_oed/pagan?view=uk_060922.

¹¹ http://www.askoxford.com/results/?view=dev_dict&field-12668446=religion&branch=13842570&textsearchtype=exact&sortorder=score%2Cname_060922

worship of a superhuman controlling power, especially a personal God or gods. It may also mean a particular system of faith and worship, or a pursuit or interest followed with devotion.

Superstition as a noun is defined as an excessively credulous belief in the supernatural. It can also be defined as a widely held but irrational belief in supernatural influences, especially those which bring good or bad luck. The word originates from Latin, and is a combination of *super* meaning “over” and *stare*, meaning “to stand”.¹²

The word *worship* as a noun derives from Old English, meaning worthiness and acknowledgement of worth. *Worship* is defined as the feeling or expression of reverence and adoration for a deity, and can also mean religious rites and ceremonies. The word is also connected to great admiration or devotion, and may also serve as a title of respect for a magistrate or mayor (His/Your Worship) chiefly British. As a verb, the word *worship*, i.e. worshipped or worshipping, is defined as to show reverence and adoration for (a deity) or feel great admiration or devotion for somebody or something.¹³

When it comes to referring to whales I have chosen to use the Vietnamese word *Cá Ông*¹⁴ throughout the study to emphasize the title the *Cetacean(s)* have been given.¹⁵ Furthermore, I will also use the Vietnamese word *Lang Ông* when referring to the *Cá Ông* temples. The belief and practices concerning *Cá Ông* is referred to as “whale cult” and “the whale religion” as well as “whale worship” in earlier texts and on the Internet. I will use the term *Cá Ông* worship in this study to make it easier on the reader, but also at this point to avoid taking a stand on whether *Cá Ông* worship is to be considered a cult or a religion, which is one of my research questions.

The Vietnamese have two words to describe belief: *Tin*, which means “to believe”, and *Sự tin ngưỡng*, which mean “a belief in”. When it comes to religious worship the words *Sự tin ngưỡng* are used to de-

¹² http://askoxford.com/concise_oed/superstition?view=uk_060922.

¹³ http://www.askoxford.com/concise_oed/worship?view=uk_060922.

¹⁴ *Cá Ông* can translate into Mr Whale, Lord Whale or Sir Whale.

¹⁵ *Cetaceans* (Latin) is the collective name for all whales, dolphins and porpoises.

scribe faith. *Tin* is a word more used as a synonym of “think”, as in a sentence like “I believe I can.../ I think I can...” I will therefore use the English word *belief* as being synonymous with the Vietnamese *Sự tin nguỡng*, accordingly. Furthermore, since the Vietnamese language consists of a system of tones used in various combinations to tell the difference between the meanings of words, I find it quite essential to spell out the Vietnamese words within this study accurately. Nevertheless, any misspellings that might occur are mine.

Delimitation

As I arrived in Việt Nam the typhoon *Xangsane* hit the central coast, leaving both Đà Nẵng and Hội An in a desperate situation. My intention to go straight to the central coast had to change, and I also had to cancel my trip to Cu Lao Cham, as foul weather made the Cham Islands an unsafe place for tourists. Hence no boat trips were offered during my entire stay.¹⁶ Instead, I chose to travel for three weeks along the coastline of Việt Nam which was not affected by the storm, and took the opportunity to ask questions concerning the fishermen’s Cá Ông worship wherever I went. This resulted in my becoming aware of variations in the Cá Ông legends as well as differences between the dates of worship ceremonies and their origins. Even though small differences do occur along the coast due to local divergences, the general belief seems to be the same. In this study, however, my research will only deal with part of the Quảng Nam provincial coastal area, which was my main intent and was also where I carried out most of my research. I would therefore like to stress that this study of Cá Ông worship cannot be seen as representing general belief of the fishermen throughout the entire country, but instead as the belief and customs of the fishermen in the villages between Hội An and Đà Nẵng. Perhaps my study could have included a few more interviews if I had been able to stay in the Đà Nẵng–Hội An area throughout my entire stay. On the other hand, I would then have missed the opportunity of learning that Cá Ông worship seems to exist in the entire coastal area: in every port, in every village by the sea, on the islands and along riversides and deltas.

¹⁶ Cu Lao Cham is the largest of a group of eight islands called the Cham Islands, located 1.5 hours by boat from the coast of Hội An.

Ethical Principles

After the American War¹⁷ the Communist Party forbade religious activity.¹⁸ Due to this fact, I was uncertain if any of my informants would end up being in trouble for answering my questions and taking part in my research. I have therefore made certain that I was allowed to mention the names and thus reveal the identity of my informants in this study. I did mention the possibility of anonymity to my informants, but they all turned down my offer. Given this, I guess I was more concerned by the possible consequences than my informants actually were.

Theoretical Considerations

Sir James Frazer and Edward Burnett Taylor proved earlier interpretations of animism and definitions of religion. However, my main discussion deals with the more recent theories of animism focused on in Graham Harvey's *Animism – Respecting the Living World*.

Taylor, by some considered the founder of anthropology developed a theory based on the origin of all religious belief systems in his work *Primitive Culture*. The outcome of his definition of religion as a “*belief in spiritual beings*” was that animism was looked upon as the essence of religion.¹⁹ Hence, Taylor explains animism as part of a primitive culture is the religious development. Furthermore, he also developed the term ethnology used as a tool for fully understanding an organized community or culture as a whole, which Taylor thought was a must. His thesis statement was that all human beings in essence are the same, especially regarding their mental capacity.²⁰

Frazer's attraction to the theory of animism as recounted by Taylor, resulted in his work *The Golden Bough*, in which Frazer describes primitive thinking as involving two different systems: religion and magic. Magic, he argued, was closer to science than religion, since magic was a way of attempting to “establish and use the laws of cause

¹⁷ Since the study is set in Việt Nam, and the Vietnamese population refer to what people in the West normally call the Vietnam War as the American War, I have chosen to use their term in this instance.

¹⁸ Interview with Dũng 061114.

¹⁹ Pals. 1996. p. 24.

²⁰ Pals. 1996. p. 20.

and effect.”²¹ In Harvey’s *Animism – Respecting the Living World*, the author wants to reclaim the term animism as being worthy of further consideration, and thus no longer seen as a primitive way of thinking and as the primitive error of life.²² In his work, Harvey considers the important implications of animist world views, exploring whether or not animals, plants, rivers and so on are regarded as persons. In the chapter on the Maoris, the belief of *mana* and *tabu* is dealt with in terms of the evolution of human cultures. The *mana* is manifested by the beliefs of the people and their dedication and responsibility to carry out particular things, while *tabu* mean they are restricted from doing certain things or have to approach specific situations with care and etiquette. Moreover, Maori understandings are based on collaborative and associative pairs which intertwine. The pairs are inseparable; hence, without a partner neither member of a pair could exist.²³ Pairs like male and female, sacred and profane, birth and death, past and future, ancestors and descendants and many more are to be found. The discussion of animism among Maori people is challenged by Harvey as he asks if one can separate “life” from its opposites, which for the Maori never would be taken into consideration.

Animism is also, according to Harvey, tightly connected to paganism, the beliefs of Pagans or Heathens which the author refers to as “those who identify themselves with the ancestral religious traditions of Europe [...] and as members of a spectrum of nature-celebrating spiritualities”.²⁴ Pagan animism embraces the elements, animals and plants of nature as other-than-human persons by greeting those who inhabit places visited on special occasions. At times, this community of respective and responsible persons also includes persons such as deities, ancestors and faeries. The belief that animals as being people is claimed by animists who base their evidence on the fact that animals are not just alive; they also communicate and relate. Animals do things in an intentional and purposive manner although much of it is done without interest in humans.

Animism is often found among hunters and fishermen and Harvey describes the hunt for food as a sacred occupation where animals are

²¹ Thrower. 1999. p. 103.

²² Harvey. 2006. p. 28–29.

²³ Harvey. 2006. p. 50–52.

²⁴ Harvey. 2006.p. 85.

looked upon as spiritual equals.²⁵ “Without salmon returning to our rivers and streams, we would cease to be Indian people”.²⁶ The quote is made by a Native American woman, who Harvey interprets as viewing the salmon as having such importance that food, offerings, ceremonial worship, survival etc signifies the essence of Native American culture, i.e. that the culture of the Natives would cease to exist without their primal cultural person. The animist belief in this sense is the respectful act of the fish person, sacrificing his flesh to other people. Particular places and land that also involve features of animism since they are of vital importance are “not just environments and ecologies but persons [...] and participants in the wider ecology of life”.²⁷ Furthermore, Harvey argues that animism is not only about the possession of life but also about relationships between persons. Death, he says, can serve as a test of strength of those relationships, and death can be conceived of as a transformation rather than a final cessation. The transformation might be what life is all about, and hence funeral rites are to help aid the dead on their way. Harvey comes to the conclusion that animism is not to be seen as a part of the religious development, but as a definition of a religion. “A person is responsible for the well-being of those with whom they are in touch” according to new animism, which is based upon the belief that the presence of each person, taken together creates the community of life in which we all relate to each other.²⁸

²⁵ Harvey. 2006. p. 116–118.

²⁶ Harvey. 2006. p. 103.

²⁷ Harvey. 2006. p. 109.

²⁸ Harvey. 2006. p. 212.

PART 2: Việt Nam

Việt Nam, officially known as the Socialist Republic of Việt Nam, is a country in Southeast Asia which is situated in eastern Indochina, bordering China, Laos and Cambodia. The name of the country is a reordering of Nam Việt, the name of an ancient kingdom from the ancestral Vietnamese that covered much of today's northern Việt Nam and southern China. The country has a tropical monsoon climate with an 84 percent humidity average, but the climate tends to vary considerably from place to place because of the variety of topographical features and differences in latitude.

The population in Việt Nam was estimated to 84,402,966 in July 2006 and there are a total of 54 ethnic groups, of which 53 are referred to as minorities.²⁹ The largest ethnic group, called Viet or Kinh, representing 86.2 percent of the population and is concentrated to the deltas and coastal plains.³⁰ Each of the minorities has their own language and culture, and Vietnamese *Quốc ngữ* and ethnic languages are both used in parallel in elementary schools.

Languages and Culture

The Chinese, Indian, Khmer and French cultures have influenced the Vietnamese language, religion, architecture and art. Việt Nam has also been able to preserve its own cultural identity and traditional values. The Vietnamese argue that “to build a modern culture for a multi-ethnic nation” preservation of old traditions and customs are as important as acquiring values from other countries and states around the world.³¹ It is important to be aware of the cultural influences contained in the Vietnamese language and its development through time, as many of the

²⁹ <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vn.html>

³⁰ Mai Lý Quang. 2003. p. 68.

³¹ Ibid. p. 109.

older texts still used during Cá Ông ceremonies are written in *Nom* and symbols still occur in *Han*.³²The ideographic Chinese script (*Han*), which came into existence 50 centuries ago, was taught in Vietnamese schools for almost 20 centuries, as the Chinese *Han* established their rule over Việt Nam in the 2nd century B. C. E.³³ The *Han* script was transformed into *Nom* script by the Vietnamese during the 8th century, in order to be able to record the sounds of Vietnamese. *Nom* was commonly used, particularly in literature, until the 19th century. In the 17th century Alexandre de Rhodes, a French missionary, devised the *Quốc ngữ* script by using the Roman alphabet. During the French colonial period and until the end of the 20th century, French was used in schools, and Vietnamese was only considered to be a second language. Not until 1955 C.E. was *Quốc ngữ* officially introduced, replacing French.³⁴

In Việt Nam, the Gregorian calendar is used in everyday life. However, on holidays and festivals, the traditional Lunar Calendar is used. The Lunar Calendar, which begins in the year of 2637 B. C. E., is based upon the orbit of the moon around the earth. One month is approximately 29.5 days and there are 345 days in one year, which each year divided into 12 months.³⁵ The days which are missing, compared to the solar calendar, are compensated for every third year, as one more month is added. Since the first day of the month is determined by the day during which the moment of the new moon arrives, the Lunar New Year varies every year and occurs somewhere between January 21 and February 21. In total, the Lunar Calendar is chronologically four to six months behind the solar calendar.

Religion

In Việt Nam, people ascribe to several different canons of beliefs simultaneously. Vietnamese people are mainly Buddhists and Confucians, but are also Roman Catholics and Protestant as well as followers of the Vietnamese religions Cao Đài, and Hòa Hảo. Cao Đài is a Vietnamese religious movement founded in 1919, which holds a pantheon

³² Interview with Vân 061129.

³³ B. C. E. = Before Common Era.

³⁴ Mai Lý Quang. 2003. p. 83–85.

³⁵ 29.5 days, or more exactly 29 days, 12 hours and 44 minutes.

of saints containing a diverse range of figures including Confucius, Julius Caesar and Joan of Arc, among others.³⁶ Hòa Hảo was founded in 1939 by Huynh Phu So as a form of Buddhism, concentrating on people in their homes rather than on temple worship, and the founder is considered a prophet among the adherents.³⁷ Hòa Hảo and Cao Đài both claim approximately two million followers each, mainly in Việt Nam.³⁸ The major religious inheritances in Việt Nam come from China; Confucianism, Taoism and ancestor worship have been mixed with ancient Vietnamese animism to form what today is called *tôn giáo*, the triple religion, which is a single entity. Each element exists in a pure form even though the majority of the people refer to themselves as Buddhists, although that is not entirely the case.³⁹ Mahayana Buddhism, for example, requires its followers to abstain from eating meat, but Vietnamese Buddhists have adopted the religion to fit the Vietnamese way of life and they therefore avoid meat only two days each month: during the full moon and the new moon.

Ancestor worship is a religious practice based on the belief that a deceased family member has a continued existence. The ancestor is believed to take interest in the world and also to be able to influence the fortune of the living as they continue to live in another realm. The Vietnamese believe that existence is a continuum stretching through birth, a life spent on Earth, followed by death and a spirit existence in another realm. There is a widespread belief that those who die a violent death become malignant spirits and endanger the lives of those who come near the haunted spot. This is most likely to occur if the deceased has not been given a proper burial or if the heirs do not know where to find the person's remains.⁴⁰ In Việt Nam, families also worship the House God (*Tho cong*) and villages worship the Village God (*Thanh hoang*). The entire nation worships the very first kings, and the Four Immortal Gods (*Tu Bat Tu*), i.e. God *Tan Vien* (preventing flooding), God *Giong* (resisting and defeating foreign invaders), God *Chu Dong Tu* (along with his wife moving out of poverty to consistently build his

³⁶ Wilkinson and Charing. 2004. p. 25.

³⁷ Ewald. 2003. p. 192.

³⁸ http://www.wikipedia.org/wiki/Hoa_Hao and http://www.wikipedia.org/wiki/Cao_Dai 070309.

³⁹ A Buddhist is not necessarily only a Buddhist, but is also partly Confucian and Taoist, and is most certainly an ancestor worshipper.

⁴⁰ Interview with Dũng 061114.

fortune) and Goddess *Lieu Hanh* (heavenly princess who left Heaven for Earth in the yearning for happiness) have been regarded as extremely beautiful national values. Mother worship is somewhat different, and is linked to Vietnamese animism. The belief probably originates from ancient Vietnamese folk-beliefs in fertility, nature and man and includes the worship of plants, animals and matriarchal goddesses called *Mẫu*. The female goddesses are to be found in lakes, seas, rivers, forests and so on, and are believed to have male counterparts. As paganism is defined as religious beliefs other than those of the main world religions, and often involves different ways of worshipping nature, Mother worship can be seen as a part of paganism, in the same way as pagans may be seen as a part of animism.

In Vietnamese religion, animism is a prominent feature which affects the daily life, as everything is believed to be conscious and part of the world, whether dead or alive; that is, everything is believed to have a soul. Vietnamese tend to worship species of animals which are easy to come by in the riverside regions like water-birds, snakes, and crocodiles. Folk beliefs and animism have endured and become mixed with orthodox religions.⁴¹ Because of the religious traditions of the Cham Pa people and their devotion to Shiva, Việt Nam is in all probability more or less influenced by Hinduism. Shiva is believed to descend from the Vedic god Rudra. Rudra is portrayed in the Vedas as an archer whose arrows carry illness and death. At the same time he is also believed to be a healer of a thousand diseases. Rudra is also said to be the father of the storm gods, the marutes. Shiva is worshipped as the destroyer and re-creator, and he is depicted in many forms, often carrying a trident. The eve of each new full moon is a night sacred to Shiva. Ganesha, the son of Shiva, is considered the god of wisdom. He has the power to help humans, and is known as the “remover of obstacles”.⁴² Generally, in Shivaism, the belief is centered upon the worship of the Shiva lingam. Its female counterpart, Yoni, the symbol of the goddess Shakti, is often depicted in lingam temples as Shaktism is closely related to Shivaism.⁴³

⁴¹ http://www.vietnamembassy-usa.org/learn_about_vietnam/index.php?path%5B0%5D=culture&path%5B1%5D=beliefs_and_religions&print=yes 061227.

⁴² Wilkinson & Charing. 2004. p. 33.

⁴³ Shakti is one of the consorts of Shiva.

In 1992, a new State Constitution was approved, replacing the 1975 version. The constitution reaffirms the central role of the Communist Party of Việt Nam in politics and society, and the State also declares that its national provisions on religious freedom are in conformity with international standards. Although the state of Việt Nam claims to respect religious freedom, “freedom of belief and religion is respected and protected by the State of Việt Nam “limitations remain on religious communities’ freedom to worship and practice their faith without restrictions.”⁴⁴

Việt Nam recognizes only six religions: Buddhism, Catholicism, Protestantism, Islam, Cao Đài and Hòa Hảo. Article 70 of the 1992 Constitution shows the ambiguity of freedom of religion as it states “no-one can misuse beliefs or religion to violate the law”. Those religions that are believed to be a threat to national security, i.e. those who are not under Communist Party control, are suppressed. Because of this, the Vietnamese government has been criticized for its religion violations. However, due to recent improvements in religious liberties, the United States government no longer considers Việt Nam a Country of Particular Concern.⁴⁵ Stephen Liston, the director of the Office of International Religious Freedom, explained why Vietnam had been excluded as a Country of Particular Concern:

When Việt Nam was first added to the list of Countries of Particular Concern in 2004, conditions for many religious believers were truly dire, with campaigns to force people to renounce their faith in certain regions, dozens of religious prisoners, and the harassment and physical mistreatment of some believers. Over the last two years the government of Việt Nam has put into place new laws prohibiting forced renunciations, which provided the opportunity for registration of many hundreds of congregations, he said. It legalized hundreds of meeting places and allowed for training of hundreds of new clergy members. The government has released all prisoners held on the basis of their religious beliefs.⁴⁶

⁴⁴ §193, Second Periodic Report Addendum 020423.

⁴⁵ Country of Particular Concern is a designation by the United States Secretary of State (under authority delegated by the President) of a nation guilty of particularly severe violations of religious freedom under the International Religious Freedom Act (IRFA) of 1998 (H.R. 2431) and its amendment of 1999 (Public Law 106-55).

⁴⁶ “US Lawmakers Question Assessment of Freedom of Religion in Vietnam”, Michael Bowman, Washington, 21 December 2006. <http://www.voanews.com/english/2006-12-21-voa57.cfm> 070115 13.33.

The International Relations Committee Vice Chairman Christopher Smith did not approve of the decision: “It is difficult to believe that in only one year, the situation in Việt Nam has improved sufficiently to warrant its removal from the list.”⁴⁷ Việt Nam is said to have relaxed the controls on freedom of worship but generally there is no true freedom of religion.⁴⁸

Đà Nẵng and Hội An

Nam Trung Bộ (*South Central Coast*) is one of the regions of Việt Nam. It consists of the independent municipality of Đà Nẵng and 5 other provinces: Quảng Nam, Quảng Ngãi, Bình Định, Phú Yên and Khánh Hòa. The city of Đà Nẵng is located on the coastal area of central Việt Nam, in the Đà Nẵng Province. In the middle of the 16th century, Đà Nẵng was a small port for goods in transit and ship repair. It gradually developed into a commercial port replacing Hội An in the early 18th century, when European shipbuilding was improved and large deep draught vessels could easily enter Đà Nẵng Bay. The China Beach, approximately 30 km long, stretches all the way from the City of Đà Nẵng to the ancient town of Hội An. There are several fishermen and fishing villages along the coastline and each little village is said to have their own Lang Ông.⁴⁹ Hội An is located in the Quảng Nam province, and the city of approximately 80.000 people was established between C. E. 1602 and 1618 by Nguyễn Phúc Nguyên. Hội An used to host a harbour at the Thu Bồn River, which served as an important trading centre of Southeast Asia for centuries.

The Cham people are an ethnic group living in Cambodia, Việt Nam and Thailand. The minority group is believed to descend from the Hindu Kingdom of Cham Pa. The dominant religion of the Cham people was Shivaism, and the culture was heavily influenced by India. In Việt Nam, Mỹ Sơn served as the religious centre of the Cham Pa Kingdom and at its peak, in the 9th century C.E., the Cham ruled over a

⁴⁷ “US Lawmakers Question Assessment of Freedom of Religion in Vietnam”, Michael Bowman, Washington, 21 December 2006. <http://www.voanews.com/english/2006-12-21-voa57.cfm> 070115 13.33.

⁴⁸ http://www.que.me.net/eng/e-docs_detail.php?numb=331 070116 18.12.

⁴⁹ Lang Ông is the Vietnamese word for whale temple.

great part of southern Việt Nam, with its base around present-day Đà Nẵng. Cham remains are still to be seen at Phan Thiết, Nha Trang and around the Me Kong Delta province of Chau Doc. The Cambodian Kingdom of Angkor is perhaps most famous. Today the population, numbering approximately 100,000, is mainly concentrated on the central coast and most Chams are Muslims (Cham Bani), though still heavily influenced by Hinduism. There are also significant Hindu (Balamon) and Mahayana Buddhist minorities.⁵⁰

15 kilometres off the coast of Hội An there are seven islands called the Cham Islands. The islands are believed to be the first place in the Quảng Nam provincial area where the Cham people settled between the 4th to 14th centuries. Lao Island (Cu Lao Cham) is the biggest of the Cham Islands, and served as a main port during the Cham Pa kingdom.⁵¹ In the early 19th century, Nguyễn Anh, the first King of the Nguyễn Dynasty, was rescued by Cá Ông at Cu Lao Cham while being chased by the soldiers of Tây Sơn.⁵² Therefore, he built a temple of worship on Cu Lao Cham and the tradition for worshipping Cá Ông in Việt Nam's central coast might have begun.⁵³

Whales of the South China Sea

They [whales] are among the most intelligent creatures on Planet Earth. They have dwelled in all the oceans of the Planet for over 3 million years. They are some of the largest creatures Earth's history has ever known.⁵⁴

During my interviews, I found out that the fishermen bury and held ceremonies not only for the whales, but also for dolphins and porpoises that come to shore, since they all belong to the order of *Cetaceans*. Even Cambodians and Laotians say that they do not hunt dolphins, and believe that bad luck will result from killing them.⁵⁵ There are approxi-

⁵⁰ Cambodia has the largest concentrations of Chams.

⁵¹ <http://www.hoiantourist.com/hoianbeachresort/english/excursion.html> 060509.

⁵² Nguyễn Dynasty 1802–1945.

⁵³ Interview with Lý 061124.

⁵⁴ <http://www.ancientspiral.com/dolphin1.htm> 070121.

⁵⁵ <http://www.iucnredlist.org/search/details.php/44555/all> 070121.

mately 20 different *Cetaceans* found in the South China Sea and around the Vietnamese coastline: the Humpback Whale, Pygmy Sperm Whale, Dwarf Sperm Whale, Rough-Toothed Dolphin, Indo-Pacific Humpback Dolphin, Indo-Pacific Bottlenose Dolphin, Pan Tropical Spotted Dolphin, Spinner Dolphin, Striped Dolphin, Common Dolphin, Risso's Dolphin, Melon Headed Whale, Pygmy Killer Whale, False Killer Whale, Short-Finned Pilot Whale, Irrawaddy Dolphin, Finless Porpoise and Dugong.⁵⁶ The fishermen say they respect all *Cetaceans* but only worship the *Ngọc* and the *Chuông* (see below). However, the fishermen always hold a ceremonial funeral and bury any *Cetacean* stranded or found dead at sea.

The *Chuông* is known in English as the Sperm Whale (*Physeter catodon*) and is found in the Atlantic Ocean, the Pacific Ocean, the Indian Ocean and also rarely in the Arctic Ocean. The adjectival noun Sperm in the name is referred to the sperm oil obtained from the animal's head. Some suggest that it may refer to the large size of the male's retractable penis, of approximately 2 m. The male Sperm Whale reaches 20.5 metres in length while the female reaches 12 metres and weighs up to 57 000 kg. The head, which is up to 1/3 of the total body length, differs from all other whale species and its brain is the largest of mammalian brains, weighing up to 9 kg.⁵⁷ A Sperm Whale can swim to depths of 3219 metres, but is most likely to be found at a 1000 meters depth to feed on squid. The Sperm Whale is in danger of stranding itself when it moves towards shore, probably because it is so well-adapted to deep water swimming. Today Sperm Whales have a population of approximately 150 000 worldwide, and are included along with the Pygmy Sperm Whale (*Kogia breviceps*) and the Dwarf Sperm Whale (*Kogia sima*) on the IUCN Red List of Threatened Species.⁵⁸

The *Ngọc* is a kind of *Cetacean* in the South China Sea, but the fishermen are not certain what the mammal is called other than

⁵⁶ <http://www.arbec.com.my/marinemammal/speciesintro.php> 010721.

⁵⁷ *Physeter catodon*, Sperm Whale – MarineBio.org. Retrieved Monday, January 22, 2007, from <http://marinebio.org/species.asp?id=190>

⁵⁸ IUNC = World Conservation Union. http://www.iucnredlist.org/search/search.php?freetext=whales&modifier=phrase&criteria=wholedb&taxa_species=1&redlistCategory%5B%5D=all&redlistAssessyear%5B%5D=all&country%5B%5D=all&aquatic%5B%5D=all®ions%5B%5D=all&habitats%5B%5D=all&threats%5B%5D=all
<http://www.iucnredlist.org/search/details.php/41755/summ> 070121.

Ngọc.⁵⁹Hence, the *cetacean* is possibly known in English as the Irrawaddy Dolphin (*Orcaella brevirostris*) which is found near rivers such as the Ganges and the Mekong as well as the Ayeyarwady River (Irrawaddy River) from which it takes its name. Its range extends from Australia and Papua New Guinea to Indonesia, India, Thailand, Myanmar, Laos, Việt Nam and the Philippines. The Irrawaddy Dolphin reaches up to 275 cm and the weight of an adult exceeds 130 kg. It is identified by its bulging forehead, short beak and 12–19 teeth on each side of each jaw. Irrawaddy Dolphins feed on a variety of fish, crustaceans and cephalopods. The total number remaining of the species is unknown, since they rarely show themselves above water and are difficult to identify. The Irrawaddy Dolphin is found on the IUCN Red List of Threatened Species.⁶⁰

⁵⁹ Ngọc means “pearl” in Vietnamese.

⁶⁰ <http://www.iucnredlist.org/search/details.php/15419/all/070121>.

PART 3: Field Research, Interviews and Observations

The Vietnamese are very much out-dooring people, who rather spend their days on their front porch, in the streets and on pavements if not riding their motorcycles or working the fields. A new day begins as early as the sun rises, except for the fishermen who have left home in the evening to return around 5 o'clock in the morning to distribute fresh sea food to the local market places.

Cá Ông

In Việt Nam, it is mainly the fishermen and their families who worship Cá Ông.⁶¹ Although most Vietnamese, including fishermen, worship their ancestors, some of the fishermen also consider themselves Buddhist, while others only take part in activities concerning Cá Ông. The fishermen insist that the episodes involving Cá Ông are historical facts rather than mythological beliefs.⁶² The worship of Cá Ông is believed to be a creed of the Cham Pa people and their beliefs concerning whale worship, and is said to be found in early Khmer cultures.⁶³

There are at least two legends to support Cá Ông worship around the Vietnamese coast. One of the legends seems to be more common to the country as a whole, while the other is locally attached to Hội An and the Cham Islands. The widespread legend of the whale probably has its core in the surroundings of Phan Thiet, referred to as the whale religion, and is quite prominent in that particular area. Cá Ông worship is believed to have been formed a long time ago when a whale rescued villagers from a monster who was terrorizing the people. Because of the

⁶¹ Interview with Xinh 061113.

⁶² Kwon. 2006. P. 211–228.

⁶³ <http://www.muinebeach.net/vanthuytu.htm> 060915.

heroic act of the whale, the ancestors of the villagers started to worship the whale, using its carcass and bones in temples.⁶⁴

Figure 1. The Lang Ông of An Bân. Photo: Sandra Lantz.

In Hội An, King Gia Long was defeated at Tây Sơn while at war, and had to escape. During this era, many fishermen perished at sea, but the king did not have any option other than to escape with his men in a boat. As the king and his men set off, they were struck by a great storm. Suddenly a large creature arose to the surface and rescued the king and his crew by bringing them ashore. As the creature went back into the ocean, leaving a dazed king on the beach, the king's men tried to explain to the king that they had been saved by Cá Voi.⁶⁵ To express his gratitude towards Cá Voi the king announced its new name; Cá Ông Nam Hải cú tộc ngọc long Chi thần, which in short becomes Cá Ông.⁶⁶ The name Cá Ông means Sir Fish or Lord Fish and is pronounced with

⁶⁴<http://www.igougo.com/travelcontent/JournalEntryFreeForm.aspx?ReviewID=1224186061217>.

⁶⁵ Cá Voi means “elephant fish” or “elephant at sea”.

⁶⁶ Interview with Lý 061124.

respect and dignity, if pronounced at all. Cá Ông's actual name, though, is Nam Hải cú tộc.⁶⁷ However, the fishermen not only relate legends, but also self-experienced moments to state their beliefs and to encourage a continued belief. Some events are even told to children as fascinating bed-time stories. Around 1950 Lý was fishing outside the Phan Thiết – Nha Trang waters along with the captain of the boat. The boat was a small traditional boat, and could only hold two people. Suddenly the fishermen were in the middle of a storm and the captain of the boat panicked. They both started to pray to Cá Ông as they fetched rice and salt to spread in the water around the boat, thanking Cá Ông in advance. Within five minutes, the waves had settled and the ongoing storm kept a five square meters radie from the boat. As Lý and his friend watched the storm, Cá Ông came to the boat and laid himself next to the hull. Cá Ông did not leave the boat until the fishermen could spot the Dragon Mountain near the shore of Phan Thiết.⁶⁸

Figure 2. Hà My temple site facing Đà Nẵng. Photo: Sandra Lantz.

⁶⁷ Nam hai means the ocean or the sea.

⁶⁸ The Cá Ông who rescued Lý was 14 metres long.

Another Cá Ông rescue narrative involves a son and his father. Early in the morning, they set off shore to buy fresh seafood from the fishing boats. On their way back home, they were caught in the middle of a raging storm which thrashed their boat and left father and son floating in the water. As the father started to pray, Cá Ông saved them by lying approximately half a meter under water, making sure the father and son could climb up to rest on the back of Cá Ông. Cá Ông stayed until the following morning, when the father and son were rescued and brought to shore by the local fishermen who found them.⁶⁹ On the South China Beach, there were two brothers who were considered devoted worshippers of Cá Ông. The brothers were more or less known for their ability to always manage through storms and heavy rains and their boat was never damaged, although other fishermen had gotten into trouble due to foul weather. Fishermen believe that because of their devotion and constant dedication to Cá Ông, they could sail the sea without worries.⁷⁰

Practically every fishing village along the South China Beach has its own Cá Ông temple of worship, called Lang Ông, and each temple has its own temple keeper who mainly works as the temple custodian. The temple keeper is often the oldest man of the village and, following tradition, the title is passed on to family sons. The first and fifth day of every month, the temple keeper burns incense to honour Cá Ông. The incense sticks, which in Vietnamese are called *Huong*, which mean good, are burned to bless the spirits and all other things involved in the ceremony, and also to make everyone feel at ease. By lighting incense, the smoke from the sticks brings food to the gods via the air. The ceremony ends once the incense goes out.⁷¹ The fishermen look upon Cá Ông as a God and ask for his protection at sea. Cá Ông is also seen as a protector of the boats, as he helps the boats ashore by laying tightly beside the hull's side. The greatest fear among fishermen is death in the open sea, because dead fishermen are believed to wander in eternity as wandering ghosts if they do not find a home to rest. It is believed, however, that fishermen who have perished at sea are in need of funeral rituals to help the souls come to rest and thus find a home. Cá Ông brings the lost souls at sea to shore so they can find peace. In order for Cá Ông to bring the souls, it is important to pray for the lost ones

⁶⁹ Interview with Lý 061124.

⁷⁰ Interview with Lê Lôi 061124.

⁷¹ Interview with Vân 061112.

because the souls might have been captured by Mẫu Ma, the Goddess of the Sea. Therefore, to have Mẫu Ma release the souls, the fishermen hold ceremonies where they worship and pray to Mẫu Ma, and then sacrifice her portrait in exchange for the souls of the lost fishermen.⁷²

At times when Cá Ông is stranded, he will not only bring lost souls ashore but good fortune will also come to the fisherman who first discovers him.⁷³ The fisherman will then wrap a white bandana around his own head to show that he is in mourning, and to show Ông luy respect. The bandana also shows that the fisherman is impure, and will be for the following 100 days.⁷⁴ The rest of the fishermen in the village avoid fishing off shore for one month to honour Ông luy. One thing that distinguishes Cá Ông from other creatures of the sea, especially fish, is when the dead Ông luy is found on the seashore. Normally a dead fish is swarmed by flies who feed on the carcass, but on Ông luy, no flies are ever found. This contributes to the fishermen's belief that Cá Ông is special and worthy of admiration.⁷⁵ The most important thing about Cá Ông, the fishermen say, is his eyes. The eyes reflect the soul, and whoever has looked into the eyes of Cá Ông knows that it is the same thing as looking into human eyes. The fishermen say that they can tell the difference between male and female Cá Ông, and that there is a special temple for the Goddess, Bã Bãah. The temple of the Goddess was built where Bã Bãah was once stranded, but prayers can be carried out in either temple to any of the deities desired. However, most Cá Ông who are stranded i.e. Ông luy, are male. In Bình Thuận on the south-central coast, the locals worship a female deity called *Dinh Co* in a temple next to the Lang Ông temple. The goddess is as Cá Ông said to protect people at sea.⁷⁶

There are a few guidelines or pieces of advice to follow among the worshippers of Cá Ông. The fishermen are said not to eat dog meat at any time, if they want Cá Ông to help them. This is based upon the fact that whales do not eat dog meat and by not eating dog meat the fishermen give Cá Ông their full respect. Perhaps this can be linked to dolphins being scientifically referred to as the dogs of the sea. Further-

⁷² Interview with Dũng 061122.

⁷³ The fishermen call a Cá Ông who has drifted ashore Ông luy.

⁷⁴ Interview with Gian 061124.

⁷⁵ Interview with Gian 061124.

⁷⁶ Taylor. 2004. p. 216–218.

more, a fisherman cannot wear a necklace made from claws or one having claws attached to it, since the claws are said to make Cá Ông uneasy.⁷⁷ Women are not allowed to enter the temple during menstruation or when in grief. They are also considered impure on the 1st and 15th of each Lunar month and are thought to upset Cá Ông if they enter. If a woman goes to the temple when she is impure, the fishermen believe that one of them will not be rescued by Cá Ông at sea. The fishermen make one exception to entering the temple as possibly impure, and that is during ceremonies. Fifteen years ago, wedding processions were not allowed to go near the temple at all. It was bad luck even to look at the temple since Cá Ông in that case was not being shown the uttermost respect. Nowadays wedding processions are not an issue, but the question is how much the old tradition still remains in the minds and acts of the worshippers.⁷⁸

Figure 3. Traditional round boats at South China Beach. Photo: Sandra Lantz.

⁷⁷ Interview with Lê Lôi 061125.

⁷⁸ Interview with An Bân Temple Keeper 061122.

Figure 4. Ngũôi thê; Male and female paper dolls.

The fishermen have a specific schedule as when to fish near the beach and when to go offshore. This schedule is linked to the Lunar Calendar

and the fishermen simply follow the phases of the moon. From the 20th to the 10th of the Lunar Calendar, the fishermen fish offshore. Before the fishermen leave, the fishermen turn to the temple to burn incense and to pray for protection and good fortune while at sea. Hence, the boats are blessed and different kinds of food are sacrificed at the beach. Finally, paper dolls are sacrificed to Mẫu Ma. The paper dolls symbolize each crew member, and are offered to the goddess as an exchange for not risking their own souls at sea and thus returning home safely.

Between the 1st and the 9th of each Lunar month, the fishermen fish close to the shore. This kind of fishing is carried out in small, round traditional boats in which one fisherman alone is standing. This kind of fishing used to be the most dangerous kind of fishing since the boats easily flipped over. As each boat only holds one fisherman, he could not rely on getting any help if the boat capsized, and thus many perished. The boats have now been reconstructed, although they have maintained their traditional design, so they will not sink if they flip over.⁷⁹ During the full moon, the 10th to 20th of each Lunar month, no one goes fishing. The fish are said to be growing new teeth and therefore will not bite anyway, and therefore fishing is a waste of time.

Every six months, the boats in Phan Thiết are repainted and given a totem, which is significant for every boat. The boats are then blessed at sea by a monk, and a ceremony is held.⁸⁰ The fishermen of the South China Beach do not have anything corresponding to this tradition, but on the prow of small boats the fishermen paint eyes. Some argue that the eyes symbolize the eyes of Cá Ông, and that he will lead the fishermen to where the fish is.⁸¹ Others claim that the eyes do not have anything to do with the worship of Cá Ông. Instead, the eyes are painted in favour of the Tree Goddess, *Môc*, to treat her with respect and gratitude and as thanks for letting the fishermen build the boat from tree/wood. A whale tail by the rudder of small boats is there to help the fishermen find their way as Cá Ông guides them to where the fish is, and also helps them find their way back home.

If fishing boats at any time end up in a storm, prayers to Cá Ông are said to rescue the fishermen. As Cá Ông comes to succour, he brings

⁷⁹ Interview with Dũng 061111.

⁸⁰ Interview with a guide in Mũi Ne 061007.

⁸¹ Interview with Dũng 061111.

his own crew members. First of all, Cá Ông helps calm the waves and then takes his position by the hull to support the boat. Meanwhile, his crew watch out for any danger that might linger at sea, i.e. mainly sharks. The crew of Cá Ông are two swordfish (*con cá dao*), two giant shrimp (*tôm*), two sucking-fish (*cá ép*) and two giant squid (*con mực*). As the fishing boat is brought into calm waters, Cá Ông and his crew set off. Vietnamese fishermen do not consider any of the Cá Ông crew members as edible.⁸²

Funerals, Ceremonies and Festivals

Traditions such as Cá Ông ceremonies and festivals are in general carried out the same way throughout Việt Nam, although the dates may vary. The differences mainly depend on the wealth of the village and how frequently the ceremonies and festivals are carried out. Many villages hold one major annual festival and several minor ceremonies. Cá Ông funerals occur on an irregular basis.⁸³

In 2005 an 80 kg Ông luy was stranded in Ha Quang Đông and in 2003, a 200 kg Ông luy was brought to shore at An Bãn after being caught in fishing net. As the tradition dictates, a Cá Ông ceremony was conducted and usually most people from the fishing villages are present. During the ceremony, Ông luy is put in a coffin made of bamboo with its inside dressed in red paper. Before the fishermen carry him along the shore to the village Lang Ông where he will be buried, the lid of the coffin is sewed to the bottom. As the procession walk by the temple site, the coffin is lowered to ground level while passing; all in respect to Ông luy. It is said that only the elderly in the fishing village agree to bury Ông luy; the young ones are too afraid. The fear is based upon the belief that one of the souls carried ashore by Ông luy might still be restless and thus try to find a body to reside in. The place of Ông luy burial is marked by an incense holder and is usually right next to the temple.

⁸² Interview with Gian 061129.

⁸³ More correctly, Ông luy funerals.

Figure 5. Bones from Ông luy stranded on South China Beach and kept in the Lang Ông. Photo: Sandra Lantz.

In 1962, right before a funeral for Ông luy was about to begin, several whales came swimming towards the shore. The fishermen were walking in procession from An Bãn to the Cửa Đại temple of Cá Ông

carrying ceremonial drums as this happened. The whales at sea circled around for as long as the ceremony went on, and then they disappeared in the depths of the ocean. The fishermen interpret this as the whales coming to take a last farewell and to pay their respect to Ông luy. These kinds of happenings are said to occur quite often at Ông luy funerals and therefore people continue to believe.⁸⁴ During the ceremony food, fruit and ghost money are sacrificed. It is worth noticing that seafood is never eaten during ceremonies and the Vietnamese, fisherman or not, do not eat whale meat, ever. Three years after the burial, Ông luy is exhumed and his bones are carefully cleaned and put in the sun to dry. Then the bones are cleaned with antiseptics and placed in a coffin inside the Lang Ông. The bones of Ông luy serve as a remembrance of those who have perished at sea, since the sea does not leave any trace of death as land does. In some villages, the bones only remain in the temple for as long as it takes until Ông luy once again is stranded, and then the bones are reburied on temple grounds. Fishermen in other villages keep all the remains from Ông luy inside the temple, in a large coffin. The reason as to why there is a difference in behaviour between villages is mainly because of the varieties in size of the temples and the temple areas where Ông luy is buried.⁸⁵ Older temples tend to be larger, whereas newly built temples hardly have temple grounds. Due to investments in infrastructure many roads have been refurbished, which at times resulted in even smaller temple grounds. Because of the limited space, both inside the temples and on temple sites, fishermen in some villages have decided to cremate the bones instead, once the bones are replaced by those of another Ông luy. Recently a Lang Ông at the South China Beach had to be moved because of construction work; a new resort is being built. When this happens, an expert is called to find a new suitable place of worship. The temple can only be moved after the fishermen have prayed for a good day and asked if the new place is a good place for worship. Unfortunately, the new sites available tend to be further away from the beach and sea shore.⁸⁶

Both annual Cá Ông ceremonies and festivals occur among the fishermen. Some of these festivals are held on the same date throughout Việt Nam, and some of them are not. Each fishing village also has their

⁸⁴ Interview with Gian 061125.

⁸⁵ Interview with Ha Quang Đông Temple Keeper 061122.

⁸⁶ Interview with Hà My Temple Keeper 061122.

own specific date of ceremony based on the day the first Cá Ông was stranded in that particular village. Ceremonies usually last one day and focus on prayers, whereas festivals last for a period of three days and include both songs and prayers. The oldest man in the village, who has a birth year that matches that of the particular year of the ceremony, leads the ceremony. For example, if the ceremony is held in the year of the Cat, the man leading the ceremony should also have been born in the year of the Cat.

Figure 6. Ghost money – Vietnamese and American bills.

normally takes more than an hour, the men invite the gods of heaven, the gods of below, the gods under water, the gods under ground and all the *Cetaceans* and all other fish in the sea. The procedure during the invitation is carried out the same way as when the other gods are being called upon. In the final procedure, the gods are offered gold, silver coins made of paper, water and wine, all which have been placed on the altar before the ceremony begun. On the altar there is also incense, red candles, flowers, white wine, cakes, bananas, rice, salt, sweet soup and sticky rice for the gods. A barbecued pig is also an important offering, but chicken is also accepted on the altar if there is no pig at hand, though seafood is strictly forbidden. The gods accept the offerings as a sign of confirming the fishermen and their respect towards Cá Ông and of all the gods assisting mankind. This ceremony is repeated once a year, even if no festival is held.⁸⁹

On the coastline between Hội An and Đà Nẵng the fishing villages arrange a major festival every third year on Lunar calendar January 15, the full moon. The festival used to be arranged every year but because of a lack of funds, the fishermen now have had to change their tradition. Each participant and family in the fishing village contributes to the festival by offering money, but it is not enough. The festival, which lasts for three days, is arranged at Cửa Đại Beach, and fishermen from Đà Nẵng are invited to attend.⁹⁰ At 4 o'clock in the morning, the festival is initiated by three prominent men, following the Cá Ông Ceremonial Worship traditions, the *Văn Tế Ông Ngủ* as mentioned above. It is believed that because the 15th is the first full moon of the year, Cá Ông is present in spirit. On the temple site, the fishermen set tables of food for their deceased loved ones and also for those perished at sea. The festival attracts both adults and children, and both men and women are dressed in traditional Áo dài. An Áo dài is the Vietnamese traditional dress designed to be comfortable in the Vietnamese hot weather. The translation of Áo dài is “long gown” and the outfit is a close-fitting high-collared gown, split to the waist and worn over loose trousers. The female Áo dài gown is generally long, while the male gown is shorter and looser. The Áo dài is considered both alluring and provocative, as it covers everything but hides almost nothing.

⁸⁹ Interview with Gian 061125.

⁹⁰ Interview with Gian 061125.

Figure 8. Burial place on temple ground for Ông luy. Photo: Sandra Lantz.

A festival which takes place among the fishermen in Đà Nẵng City is the Cầu Ngư festival, and is held after the Tết holidays to worship Cá Ông. The Cầu Ngư is a 2-day festival held around mid-march, Lunar Calendar, and is arranged to show the fishermen's respect and gratitude for Cá Ông. The first day is a ceremonial day, and the second day is a carnival. As preparation for the festival days, the altars in Cá Ông temples are decorated brightly and solemnly, and families place offerings on the altars. The fishermen decorate their ships with flowers and lanterns, and during the festival, the chairman reads and carries out the *Văn Tế Ông Ngư* the first day. Early in the morning the following day, the fishermen and their families beat the drums and sing as they accordingly set out on their boats off to sea. In some regions, this ceremony proceeds from one village to the next, showing solidarity. As with all festivals, each region has its own way of worshiping, though this kind of festival usually includes traditional games of the coast i.e. games and theatrical activities performed in the water. The games symbolize the crewmembers of each fishing boat, and are thought to help them overcome any eventual obstacles preventing them from working as a

team at sea. The festival ends at midnight as the official ceremony is conducted, and incense is burned as a classical Vietnamese opera is played by an orchestra.⁹¹

In Bình Thuận, the fishermen celebrate the Đua linh, also called the Ba trao Opera, a festival honouring Cá Ông. The festival is only held once every four years, and has been arranged for over 300 years. During the ceremony, which is held on the riverbank the second day of the Lunar Tet Festival, boatmen sing and pray to the whale while rowing. The texts in the lyrics focus on Cá Ông, involving prayers of peace, favourable winds, safe voyages and a good catch. The festival is rich in performances, depicting scenes of fishermen at sea among other things. Between October 16th to 18th of the Lunar Calendar, the fishermen in the Bà Rịa – Vũng Tàu Province and the fishermen of Hội An and Đà Nẵng hold the Lang Cá Ông festival, which is carried out in a similar manner as the Ba trao Opera. Nghinh Ông is another festival devoted to Cá Ông worship and is celebrated at the Ông Pagoda in Phan Thiet between August 16th to 18th, Lunar Calendar and also in Bà Rịa – Vũng Tàu. There are several more Cá Ông festivals that can be mentioned in Việt Nam, but the main difference between them are their celebration dates. The worship itself is somewhat similar.

Authorities and Locals

During the communist era that followed the after-war, many temples were abandoned and destroyed due to the communist prohibition against religion.⁹² The Communist Party stated that they did not believe in religion, which surprisingly enough was in opposition to what former president Hồ Chí Minh proclaimed. Before this, each year, on the 15th of January, Lunar Calendar, the fishing villages used to receive a letter from President Hồ Chí Minh to encourage their worship.⁹³ The communist ideology concerning religion lasted until the 1992 Constitution, which in Article 1 stated “Citizens have the right to freedom of religious belief and of having a religion, and freedom of non-belief and not

⁹¹http://www.danang.gov.vn/home/view.asp?id=84&id_theloai=954&id_tin=8843061228.

⁹² The period after the American War 1975–1992.

⁹³ Interview with Dũng 061115.

having a religion”.⁹⁴ But it was not until recently that Vice Prime Minister Trần Phúông held a speech during a conference in Hà Nội emphasizing the importance of respecting people’s beliefs and non-beliefs. In his speech, Trần Phúông quotes St Augustine’s words “*Unless you have believed, you will not understand*” and thereby also states his own belief which is quite remarkable considering the former communist stance.⁹⁵ Mr Phúông concluded his speech by adding that it is important to respect one’s ancestors and to keep believing that death is not an ending but a new beginning. If one does not respect the dead, one is not in contact with his body.⁹⁶

The prohibition on religion was considered by locals to be a way for the Communist Party to control the people, and to avoid the fear that religious devotees of any religion would become too numerous, and turn against the state.⁹⁷ In other words, the law was an expression of fear and ignorance concerning people’s beliefs. The prohibition led to the decay of many temple sites, which was also the case with the Lang Ông of Cửa Đại. As the temple was neglected, the tide washed the last remains of the old religious stronghold away. The Lang Ông of Cửa Đại served as the main temple on the South China Beach, and was the place where all festivals were held. As the temple was washed away, the annual festival in Hội An was split up between three other Lang Ông, which resulted in more expenses for an already indigent group of people.⁹⁸ Archaeologists and scientists were also insensitive about the worship of the fishermen, as they wanted the bones for exhibits in local museums. After the new constitution, the traditions of the local fishermen have finally been accepted and the bones can remain as relics found in Lang Ôngs. The Hội An Centre for Management and Preservation contributes to the arrangements of Cá Ông festivals and also makes tourists and people in the villages aware of the ceremonial events. The Centre works to preserve the religious diversity in the Hội An sur-

⁹⁴ ORDINANCE OF THE STANDING COMMITTEE OF THE NATIONAL ASSEMBLY NO. 21/2004/PL-UBTVQH11 OF 18 JUNE 2004 REGARDING RELIGIOUS BELIEF AND RELIGIOUS ORGANIZATIONS (Translation) <http://www.freedomhouse.org/religion/country/vietnam/Ordinance%20on%20Religion.pdf>061228.

⁹⁵ *Nisi Credideritis, Non Intellegitis* (Lat.)

⁹⁶ Interview with Dũng 061115, after listening to the recording of Tran Phuong’s speech in Hà Nội 060122.

⁹⁷ Interview with Dũng 061114.

⁹⁸ Interview with Gian 061129.

roundings by engaging scientists to carry out research in the form of field studies, resulting in published articles and books available at the Hội An Centre for Management and Preservation.⁹⁹

Locals living in the areas near the South China Beach are generally aware of the Cá Ông worship and traditions. However, peasants live a different life and, differences in opinion concerning Cá Ông worship exist.¹⁰⁰ Some peasants argue that it is morally wrong to “worship a bunch of bones” but as good Buddhists, they do not interfere with the fishermen’s beliefs. Furthermore, peasants consider the beliefs of the fishermen to be superstition, and Cá Ông funerals are looked upon in disdain.¹⁰¹ Some fishermen argue that the belief of Cá Ông is simply a belief and not religion; by believing and showing respect, the fishermen are helped at sea. Others feel that the annual ceremonies and everyday worship of Cá Ông and its homecoming wandering ghosts are of such importance in the fishermen’s life that it is fair to refer to the belief as a religion. Although most of the ceremonies take place within the fishing community, fishermen go to the market to buy various portraits of important spirits. This act causes tension among fishermen and peasants, as the Vietnamese government does not fully accept that pictures of the spirits and gods can be purchased or even sold. Vietnamese police are said to have relaxed their regulations, but the sellers and buyers may still risk being fined at times.¹⁰² This is because spirits are referred to as something supernatural, and superstition is not allowed according to Vietnamese law. The fishermen do not sense that they have a choice as to whether to purchase the portraits or not; if those perished at sea do not get proper guidance as to the whereabouts of Cá Ông, Mầu Ma or other foul water spirits may claim even more souls.

⁹⁹ Interview with a female employee at the Hội An Centre for Management and Preservation 061106.

¹⁰⁰ Interview with Xinh 061106.

¹⁰¹ Kwon. 2006. p. 211–228.

¹⁰² Kwon. 2006. p. 211–228.

PART 4: The Complexity of Cá Ông Worship

Frazer's argument that primitive forms of religion are equal to magic which is actualized in the establishment and use of the laws of cause and effect cannot be applied in a satisfactory way to Cá Ông worship. This is because the worship of Cá Ông is not just an ancient tradition based on the history of the fishermen. It is also a combination of a system of religious beliefs involving ancestor worship, ghost wanderings and animist beliefs. For the fishermen there is no actual "cause and effect"; it is simply a way of life and an important one that is. They do not live *by* the laws of cause and effect but *with* them in symbiosis. The fishermen clearly state this through their own experiences and meetings with Cá Ông, and by telling their stories they emphasize the importance of believing among their families. This, I argue, can also be likened with the Maori *mana* and *tabu*; dedication, responsibility, respect and care. If the fishermen do not care for and respect Cá Ông, they will not receive his help and hence ancestors suffering from lost souls will never find peace. Since Việt Nam is highly influenced by Chinese culture, I also find it fair to assume that the belief in *yin* and *yang* which is found among the Vietnamese population, fishermen included, in fact can be regarded as another example of inseparable twin concepts. The male/female categories are in the Việt Nam context represented by Cá Ông and his female counterpart, Bã Bãah. It is important to note, however, that the comparisons made between *mana and tabu* and *yin and yang* are based upon their relation towards each other as inseparable pairs, and not on an idea that the two pairs share a definition.

It is difficult to fully describe the core of the worship, as the fishermen involved are a product of today's Vietnamese society and thus their worship has been influenced over time by various opinions and laws as well as other forms of religious beliefs. The Vietnamese *tôn giáo* i.e. the religious blend between Confucianism, Taoism and ancestor worship mixed with Vietnamese animism which has turned to a

more or less specific religious belief, not only portrays the Vietnamese society but also points to the extensive range of varieties in beliefs available to a presumptuous believer. Taylor's early theory of animism as a "primitive error" and animism as a part of the development of religion paint a mistaken picture of fishermen living, according to Taylor, in a religious "primitive era". The belief and worship of Cá Ông may descend from early Hinduism, but why is it that religions of ancient times are to be considered primitive? As presented by Graham Harvey, animism does not separate persons but unite and connect all elements of life. The Cá Ông worshippers already know that.

The outcome of the research indicates that Cá Ông is a broad term, including not just whales but all *cetaceans*. At first, the worship pointed towards an animist relation to Cá Ông, focused on the fishermen's respect for the sea and its inhabitants. As the research proceeded, new doors were opened which revealed perhaps the essence of the worship; Cá Ông as a preserver and protector of lost souls at sea and also as a guide with the divine purpose of accompanying wandering ghosts to their resting place. Once again, Harvey's theory of "new animism", in which he argues that all elements of nature are persons fits, the description of Cá Ông worship. Cá Ông is both God and human, he is in contact with both the spiritual and the non-spiritual world and he is considered an important person in the lives of the fishermen. Like pagans, Cá Ông worshippers welcome deities and kings among others to attend their ceremonies. Furthermore, the fishermen base the day(s) of each festival and ceremony on the phases of the moon, which, I would argue, is considered a person too, and is thus indispensable in the community of life of the fishermen. Since the worship of Cá Ông is thought to be derived from the Cham Pa people, and the religion of the Chams originates in early Hinduism, the animist features of Cá Ông worship are likely to have been influenced by Hindu beliefs. As Shiva was the most important deity of the Chams, is it then fair to assume that Cá Ông has certain similarities with the Hindu deity? Cá Ông festivals are mainly looked upon as worshipping Cá Ông, but they are in fact as much a fertility festival. Furthermore, Cá Ông creates a link between the present life and the afterlife. He preserves the ancient traditions and historical events as he brings wandering spirits ashore, and he destroys evil as he rescues the wandering spirits from devious water spirits. In Cá Ông worship there are different temples to be found, depending on

whether the worship is directed towards Cá Ông or to his female counterpart, Bā Bāah. Still, the interaction and combination of the whale God and Goddess are of importance since they represent creation, as the lingam and yoni in Shivaism. Furthermore, the original name of Cá Ông is said to be Cá Voi – elephant fish. Is it fair to assume that Lord Ganesha, as a son of Shiva and hence tightly connected to Shivaism, depicted with an elephant's head and with the ability to help humans and remove obstacles, is a part of the birth of Cá Ông as a god? As Shiva is also believed to originate from the Vedic god Rudra, whose sons were weather gods, would not he, as a father, be more or less in control of his sons? That is, since Cá Ông is able to calm the waves and escape storms, is fair to assume that Shiva might possess the same ability towards his sons? An interesting aspect of and possible connection between Shiva and Cá Ông is the lingam symbolism. Being the greatest mammals on earth, though living at sea, whales have the largest dorks of all mammals. To fully understand Cá Ông worship, I believe it is necessary to find the connection to the Chams and their culture, as well as their connections to Hinduism. It is therefore of importance to make an ethnographic study involving not only the Chams but also every religious belief found in Cá Ông worship, no matter how “primitive” it might have been labelled, to potentially structure and chart the origin and core of Cá Ông worship.

Religion or Cult?

Some followers claim that Cá Ông worship is a religion, while others refer to it as plain belief and therefore nothing but a cult. The peasants, however, are most likely to ignore taking a stand in this matter since they, as Buddhists, simply respect the religious beliefs of others. Looking at the different definition of each of the words, it is obvious that there is nothing that practically sets the two words apart, yet many aspects link them together. Cá Ông worship can be considered a cult based on the fact that worship is directed toward a particular figure or object, in this case Cá Ông. The peasants may regard Cá Ông worship as strange and it surely is a belief only among the fishermen, although it is not fair to assume that the cult is neither popular nor fashionable. The

belief itself also centres upon worship, from which the word *cult* is derived.

Cá Ông worship can be referred to as a religion based on the system of faith and worship to which the fishermen subscribe. Furthermore, the fishermen believe in a superhuman controlling power, although one related to the sea. The eyes of Cá Ông tell that he is of human origin, and although he is looked upon as a God among other gods and spirits, he is the supreme deity. This is based on the importance of Cá Ông as a rescuer, not only in the present lives of the fishermen, but also in the afterlife of the wandering spirits. The fishermen thereby show devotion and gratitude towards Cá Ông in two different aspects. Perhaps there is no difference as to what a cult is and what a religion is. The definitions of the word *cult* can easily be applied to any of the world religions of today as easily as the definition of the word *religion*. In a sense, all more or less organized religions are cults, but cults that are more clearly respected are referred to as religions. Unfortunately, the word *cult* in today's society has become negative, and the use of the word is largely pejorative. Because of this, perhaps it is time to redefine the two words, since it seems to be of importance to stress the difference. Perhaps it is more suitable to use the words of Eric Sharpe: "*To define religion is...far less important than how to possess the ability to recognize it when we come across it*".¹⁰³

Law and Practice

As far as Cá Ông worship is considered, the State more or less ignores religious activity today. People are allowed to believe, but they are not encouraged to do so, which in a way the ambiguity surrounding freedom of religion more or less confirms. The greatest enemy of Cá Ông worship is, sadly enough, tourism. As tourists are attracted to the beach areas of Việt Nam, the government finds it necessary to invest in high quality resorts and decent roads, which in time may be devastating for Lang Ôngs close to the shore. Since fishermen are not encouraged to continue their worship, it is fair to assume that remaining temples may be forced to move or even be torn down in the near future. The popula-

¹⁰³ Sharpe. 1983. p. 47.

tions of Chuông and Ngọc in the South China Sea are both on the Red List of Threatened Species. The Native American woman in Harvey's study claims that her people would not exist if their cultural person, that is, the salmon, would cease to exist. I dare argue that the same thing would happen to the fishermen worshipping Cá Ông. Cá Ông implies so much more to the fishermen than "just" a god represented as a whale. Cá Ông represents the essence of life of which death and ancestor worship is a part, hence Cá Ông is the cultural person of the Vietnamese fishermen. Hopefully, the IUNC will manage to help preserve the *cetaceans*, as future Cá Ông rescues otherwise probably will become even rarer. An extinction of either species would have a devastating effect on the fishermen.

PART 5: Conclusion

In all things of nature, there is something of the marvellous.

Aristotle (384–322 BC)

The outcome of the analysis shows that Cá Ông worship is acknowledged and widespread in Việt Nam if one concentrates on the coastal area. The fishermen of each village keep their worship and traditions somewhat alike, although the dates of worship vary. If Cá Ông worship truly originates from the Chams and the Khmer culture, it is likely to find followers in both Cambodia and Thailand, and an answer to the question of why the fishermen only worship two kinds of *cetaceans* can possibly be found there. The link to Hinduism might even help in tracing Cá Ông worship all the way to India.

It is clear that Cá Ông represents so much more than a divine mammal and a supreme deity of the sea, as Vietnamese ancestor worship is tightly linked to Cá Ông worship as well. The protection at sea, which the fishermen pray for, is only one part of an intricate set of beliefs concerning Cá Ông worship. Furthermore, the important rescue of the wandering spirits of the sea will be accomplished only if the fishermen continue believing. Because of this I dare argue that regardless of whether the State decide to fully accept the worship or banish it, the fishermen will find a way to help the lost ones. Cá Ông is the cultural person of the Vietnamese fishermen, and they will continue to treasure and honour him as long as their culture remains.

Based on the fact that the use of the word *cult* is mainly pejorative, I would argue that Cá Ông worship is to be referred to as a religion. Today nothing really separates a cult from a religion, and because of all the religious beliefs in the modern world it is perhaps time to adjust to reality by adapting a modern way of thinking when it comes to worship, faith and religious beliefs. In Vietnamese the name of the religion is Lễ Cúng Cá Ông.

Appendix

The appendix contains the following: Questions, Ceremonial Worship of Cá Ông and Images.

Questions

It is of importance to stress that since the interviews were semi-structured, the questions below are not placed in any particular order.

- Are you familiar with Cá Ông worship?
- What do you know about the worship/cult/religion?
- Is Cá Ông worshipping a tradition of all fishermen?
- How often do Cá Ông ceremonies occur?
- What is the main difference between a ceremony and a festival?
- How is a festival carried out?
- Do the fishermen worship Cá Ông every day by prayers?
- Does the worship/cult/religion have a name?
- Why do the festivals have different names?
- Is the worship/cult/religion centred on a legend or myth?
- Are there any written records of early Cá Ông worship or is it an oral tradition?
- Are fishermen also Buddhists?
- Who arranges the festivals?
- From where does the worship/cult/religion come from?
- How is the worship viewed by other locals, such as peasants?
- How do authorities look upon the worship of the fishermen?
- When was the last time a whale stranded?
- Who participates in Cá Ông festivals and funerals?
- How long has Cá Ông been worshipped?
- Is the worship/cult/religion for fishermen only?
- Of what importance is the moon to the fishermen?

What is it about the whale that makes him different and worthy of worship compared to other species?
 Do the fishermen worship a particular whale or all species?
 Why do small boats have a whale tail on the rudder?
 Is Cá Ông worship well known in society?
 Do the children of the fisherman's families also become fishermen?
 Is the worship strong among younger fishermen as well?
 Has anyone ever met Cá Ông at sea?
 Is the whale to be seen as a God or as a whale with divine powers?
 Is the worship a tradition among all fishermen?
 How does one pray and worship Cá Ông?
 How are Cá Ông funerals carried out?
 Why are eyes painted on each side of larger boats?
 What do authorities say about the worship?
 Is the belief legally accepted or do the fishermen carry out their worship in secret?
 When did the Communist Party agree upon the issue of freedom of religion?
 What do authorities say about Cá Ông funerals?

Ceremonial Worship to Cá Ông (Original)

VĂN TẾ ÔNG NGƯ

Đại Nam quốc, Quảng Nam tỉnh, Điện Bàn phủ, Thanh Chiêm tổng,
 Thanh Châu xã, Vạn Lăng thôn, tư nhân xuân tiết, lễ lệ cầu yên, cần trí
 chánh báí..... tả thân hiến..... hữu phân hiến.....
 hiệp bốn xóm, bốn vạn thiện nam tín nữ đại tiểu đấng.

Tư nhân xuân tiết, lễ lệ cầu yên

Cần dĩ cam lạp, hàn âm, tư thìn, kim ngân hương đèn thanh chước
 thứ phẩm chi nghi

Cầm chi cáo vu:

- Sắt chi hàm hoàng, quang đại chí đức phổ bác hiển hoá trang huy
 gia tặng dực trung hưng Đại Càn quốc gia Nam Hải tứ vị thanh nương
 thượng đấng thần.

- Sắc chỉ Cao cát quảng độ đại vương gia tặng hường mô vĩ lược đơn hậu phu hưu trước dương thượng đẳng thần.
- Sắc chỉ dương oai ngự dụ bảo chương kiên thuận hoà nhu hàm quang Thái giám Bạch mã thượng đẳng thần.
- Sắc chỉ Ngũ hành thánh mẫu tiên nương gia tặng tán hoá mặc vận thuận thành hoà tự tư nguyên trang huy dục bảo trung hưng thượng đẳng.
- Sắc chỉ Thiên-y-a-na diễn phi Chúa Ngọc gia tặng hồng nhân phổ tế linh cảm diệu thông mặc tướng anh oai trang huy dục bảo trung hưng thượng đẳng thần.
- Sắc chỉ Bồn xứ thành hoàng bảo an chánh trực hựu thiện đôn ngưng gia tặng tịnh hậu dục bảo trung hưng thượng đẳng thần.
- Sắc chỉ Dương phi phu nhơn trước phong hoàng ân quảng tế trang nhu đoàn tú trai thực dục bảo trung hưng thượng đẳng thần.
- Sắc chỉ Nam Hải cư tộc Ngọc Lân từ tế chương linh trợ tín trừng trạm gia tặng uông nhuận dục bảo trung hưng trung đẳng thần.
- Sắc Ngũ phương ngũ đế ngũ vị Long vương gia tặng anh linh hích trước sùng hường hoà mục nhân triêm ân hiệp hoàng khai quảng tế hường ân tuần trạch trung đẳng thần.
- Sắc Hà bá thuỷ quan gia tặng hoàng ân quảng tế hoàng bác linh tịnh trung đẳng thần.
- Sắc Tứ dương thành quốc công gia tặng chiêu anh, cảm ứng trung đẳng thần.
- Sắc Bích sơn thạch tượng gia tặng mặc vận anh oai đẳng thần.
- Sắc Đông nam sát hải Lang Lại nhị đại tướng quân gia tặng đồng mẫn chi thần.
- Không lồ Giác hải đẳng tiên ông
- Kim niên hành khiến hành binh chi thần
- Cửu thiên huyền nữ tiên nương
- Thuỷ long thần nữ tiên nương.
- Tứ đầu nhà cầm đẳng thần
- Lý ngư, lý lực đẳng thần
- Bà chúa nước chí đức tôn thần
- Chánh chủ cảng môn chi thần
- Cự lân, cự lực chi thần
- Thuỷ tinh, thuỷ tế chi thần
- Ông Ngư, bà Ngư chi thần
- Bà Vàng (*Dàng*) chú nương nương

- Tam đầu cửu vĩ xích lân chi thần
- Sơn xuyên nhạc độc chi thần
- Cửu phương bát hướng ba đào chi thần
- Ngũ phương thủy đạo thần quan
- Ngũ phương đạo thổ công thần quan
- Ngũ phương thổ công thần quan
- Đông trù tư mạng tạo phủ thần quan
- Hung, Bình nhị vị tướng quân
- Tài, Quý nhị vị thái tử
- Tả ban liệt vị bốn xứ chư dương thành
- Hữu ban liệt vị bốn xứ chi âm thành
- Bốn xứ liệt vị đơn nương
- Ngũ phương Chủ ngung Man nương
- Tiêu diện đại sĩ diệm khẩu quý vương
- Tiền hiền sáng tạo võng nghệ chi thần
- Thượng sơn hạ thủy liệt vị chư linh
- Nội giang ngoại hải on hồn thập loại cô hồn đẳng chúng hàm lai phụ hưởng

Viết cung duy tôn thần:

Lượng hằng phổ tế đức đại thí sanh, hộ hiểm nguy dĩ thừa bình tịch kinh ba tịnh thiệp, chương anh linh nhi trợ thuận thương thương, ngọc lãng trùng thanh hiển nhiên huệ phiệt từ hàng vạn gia sanh phát tề bỉ xuân đài thọ duy nhất lộ phước tinh. Tư nhơn lễ lệ cảm ngụ vi thành nguyện kỳ chiếu giám tích dĩ khương ninh, ngưỡng lại tôn thần chi huệ giả.

Phục vị cẩn cáo.

(Do ông Trần Bá, 98 tuổi ở Cẩm Châu, Hội An, Quảng Nam, Việt Nam cung cấp ngày 20/10/1988)

French and Vietnamese Summary

To make this field study available to a greater number of people I have had a summary translated into both French and Vietnamese.

Résumé Français

Introduction

En surfant au hasard sur l'Internet j'ai vu un article publié dans un journal vietnamien en 2004 mais en anglais. L'article porte sur une baleine échouée à Ben Tre dans un delta du Me Kong. Il a été dit que des milliers de Vietnamiens sont allés à la plage où la baleine géante a été trouvée. A cet endroit ont été allumés des feux et on a prié à la baleine et après on s'est occupé avec la baleine pendant des cérémonies diverses. L'article indiquait aussi que chaque année des baleines s'étaient échouées le long de la côte de V.N. (1400 km) et dans ce cas la baleine est honorée sur la plage surtout par les pêcheurs. La prière, dans l'article décrit comme le culte, est basé sur la croyance d'une baleine dieu puissant qui se dit pouvoir calmer les vagues sur la mer et transporter les pêcheurs en difficulté à la plage. Il s'appelle Cá Ông, traduit dans l'article comme Monsieur baleine, et il dit que tout le monde ne prononce pas son nom avec respect pour ce qu'il prétend. En plus on ne prie pas que pour les baleines mortes mais aussi pour les vivantes et elles ne sont jamais chassées par les pêcheurs vietnamiens. Quand une baleine est échouée on célèbre une cérémonie d'enterrement. Après trois ans les os sont creusés, nettoyés, et transportés au temple pour les priers. Dans l'article il est dit que les funérailles attirent souvent beaucoup de gens, ce qui n'est pas aimé par les autorités et la constitution vietnamienne elle-même rejette la superstition. Mais le culte de la baleine est profondément fouillé dans la culture du pays. L'article m'a rendu curieuse et intéressée de la croyance en la baleine des pêcheurs vietnamiens. Pendant la période de septembre à décembre

2006 j'ai passé mon temps le long de la côte vietnamienne, surtout dans les villages de pêche entre Hoi An et Da Nang.

Disposition

Le matériel de cette étude est divisé en huit parties différentes dont la première: l'introduction ancienne, des questions, la ancienne recherche et le choix de méthode. Une présentation des informateurs, des définitions diverses, des limitations et des principes éthiques fait également partie de la première section, aussi bien que les débuts théoriques. Partie 2: Une introduction courte sur le Vietnam République Socialiste et les deux villes servies comme le point de départ de cet examen. Le climat religieux au Vietnam est présenté et la statistique sur le nombre des baleines dans la mer chinoise du nord. L'examen est montré dans la troisième partie, et l'analyse figure dans la quatrième partie. La partie 5 est le résumé et partie 6 et 7 une liste de littérature et les appendix. Dans la partie 8 figure le résumé entier en français et vietnamien de l'étude entière.

Le but et les questions

Le but de l'étude est d'étudier la croyance des pêcheurs en les baleines Cá Ông. Pour atteindre cette objective on a posé des questions:

- Qui prie à Cá Ông. Comment leur tradition et prières sont elles reflétées dans leur vie quotidienne?
- Prier: c'est le culte où la religion?
- Religion/culte comment est- il représenté dans le reste de la société?
- Les autres personnes, comment regardent – elles la croyance en Cá Ông en relation de "tam giao"?
- Les autorités que pensent-ils de la religion/culte parce que la constitution condamne les croyances superstitieuses?

L'ancienne recherche

L'ancienne recherche sur la croyance et la tradition des pêcheurs, que j'ai rencontrée avant mon départ, était : *Goddess on the rise – pilgrimage and popular religion in Vietnam* de Philip Taylor. Ce livre

porte essentiellement sur la déesse, Lady of Realm, mais dans le livre il y a aussi un commentaire sur le culte des baleines au Vietnam, j'ai su d'une étude vietnamienne qui résultait dans le Hôi Dân Gian, Cúa N Dân, Bà Ria – V~ung Tàu – très utile pour comprendre les cérémonies et les festivals exécutés sur la même manière dans tout le pays. D'autres livres que j'ai lu : *250 Communal Houses and Pagodas*. Le premier de ces livres a été traduit en anglais et le deuxième j'ai eu la chance de l'avoir traduit, Vãn Tê Ông Ngû, réalisation cérémonielle. Dans *Glimpses of Vietnam* j'ai trouvé ce qu'il me fallait pour compléter des faits historiques et les différences culturelles. Mon guide Dung m'a donné une occasion – une-fois dans-ma-vie, – de lire une thèse de doctorat pas encore publié. Le manuscrit appartient à un Coréen, Heonik Kwon, et son livre *The Phantom of War* est une étude des esprits vietnamiens, c'est-à-dire des esprits vietnamiens morts qui n'ont pas trouvés le calme. Le manuscrit a servi de ressource précieuse permettant de mieux comprendre les pensées spirituelles des vietnamiens, mais aussi le chapitre "*The Whale Pagoda*", (dans lequel la croyance en Cá Ông selon Heonik Kwon), c'est le même que le culte du Temple du Tigre. Heonik Kwon dit aussi que les pêcheurs prient à la baleine et les chasseurs dans la forêt prient au tigre et que la compréhension et la pratique sont à peu près identiques.

Méthode et théorie

Mon point de départ a été qualificatif concentré sur des interviews qualificatives et une observation participante. Pendant mon étude j'ai utilisé des journaux, des blocs-notes, un appareil photo digital. Pour éviter au maximum les malentendus, beaucoup de mes informateurs ont été interviewé plusieurs fois. J'ai eu besoin des interprètes et à cause de cela j'ai perdu "une conversation directe", j'ai donc fait le plus possible pour éviter que l'information précieuse soit perdue, je me suis servie de deux interprètes, des fois en même temps. L'essai complet a été lu par deux de mes informateurs pour découvrir des malentendus éventuels. La méthode utilisée est basée sur le principe de *Grounded Theory* quand je vivais dans un village à Cam An pendant trois mois. Les interviews ont été sémi-structurés quand j'ai développé les questions en travaillant avec la recherche. Seulement quelques questions ont été préparées. Mes informateurs sont surtout des pêcheurs des villages di-

vers le long de Cua Dai. J'ai aussi reçu de l'aide d'un guide local et j'ai également demandé aux personnes dans Hoi An central. Hoi An Centre for Management and Preservation m'a également aidé à trouver de l'information importante.

Définitions, Limitations Les Principes Éthiques

Afin de répondre à la question si la croyance en Cá Ông est une religion ou un culte, Oxford Online m'a apporté de l'aide avec les définitions mentionnées de religion et culte. J'ai aussi choisit de référer à la croyance (Cá Ông) comme prière/tradition à travers mon examen pour ne pas confirmer si c'est un culte ou une religion. J'ai aussi choisit d'utiliser le mot Cá Ông pour tout les Cetaceans, c'est à dire des baleines, des dauphines et des porpoises. Le temple de la baleine s'appelle Lang Ông en vietnamien auquel je me referais à son vrai nom. J'ai aussi pris note au sens vietnamien de "croyance" et cela est résumé en deux points: Tin = croire "je pense que je peux" et Su tin ngũông = croire en quelqu'un ou quelque chose. Le mot "belief" (croyance) comme je dis dans l'examen, est le synonyme vietnamien de Su *tin ngũông*. En arrivant au Vietnam il y avait le typhon Xangsane à Qang Nam, la province dans laquelle je travaillerais. J'ai été obligée de changer mon itinéraire à cause de l'orage, ce qui m'a forcé à travailler le long des côtes qui n'ont pas été touchés par le typhon. Pendant ces trois semaines j'ai appris beaucoup de choses dans les villages de pêche au Vietnam, pas seulement les parties centrales. Finalement quand je suis arrivée à Hoi An mes plans sont changés encore une fois parce qu'il n'y avait pas de bateaux pour Champs Islands, où je voulais me rendre. Suite au mauvais temps, aucun bateau ne voulait amener des touristes. Il est important de noter que cette étude a été faite dans les villages de pêche entre Hoi An et Da Nang et pour cela, on ne peut pas les regarder comme le seul et vrai des toutes les villages de pêche du Vietnam. Après la guerre américaine/vietnamienne, la partie communiste a interdit toutes les activités religieuses. A cause de cela je n'étais pas sûre de ce qui était actuel et pour cela j'ai veillé à contrôler que mes instructeurs ne passeront pas de situations de soucis. Les instructeurs mentionnés avec leurs noms m'ont donné leur permission.

Théorie

La théorie peut venir de James Frazer et Edward Burnett Taylor et leur ancienne recherche sur l'animisme. De toute façon la théorie est basée sur "*L'Animisme Respecting the Living World*" de Graham Harveys, qui plusieurs personnes estiment comme le père de l'anthropologie. Il a développé une théorie basée sur l'origine de religion dans son oeuvre: *Primitive Culture*. Il dit que l'animisme était la base et l'origine et Taylor dit que l'animisme est une partie primitive du développement religieux. L'intérêt de Frazer, dans la théorie de Taylor, il débouchait dans "*The Golden Bough*", dans lequel il décrit la pensée primitive comme deux termes; religion et magie. Frazer dit que la magie est plus proche de science parce qu'elle essaie d'établir des lois sur Raison et Effet. Au contraire du chercheur mentionné ci-dessus, Harvey veut rétablir le prestige de l'animisme en regardant le terme encore une fois, mais en le regardant comme une manière primitive de penser et comme une erreur primitive. Harvey dit aussi des aspects importants avec un vu de la vie animistique que les animaux, les plantes et les rivières aussi sont des personnes. Dans le chapitre sur les Maoris Harvey dit: la croyance que *Mana* – la croyance des gens, l'affection, la responsabilité et le tabou – les restrictions, la prudence, et l'étiquette envers des certaines situations. Les Maoris ont la confiance sur des "couples" qui coopèrent. Les couples ne peuvent pas se séparer parce qu'ils ne peuvent pas être debout seules sans cesser d'exister. "Le couple" peut être masculin-féminin, saint-profane, naissance-mort, passé-future etcetera. L'animisme selon Harvey est aussi attaché au paganisme. Les païens acceptent les éléments, les animaux, les plantes et tous les non-personnes comme par exemple les déesses, des fées et les regardent comme une partie de la nature. Ils basent leur croyance sur le fait que tous les vivants sont des personnes et ce n'est pas uniquement l'homme qui communique et peut se referer aux autres. Harvey dit que l'animisme souvent est trouvé dans des sociétés de chasse et de pêche où la nature est au centre. La vraie chasse est décrite comme une profession sacrée où les animaux et les hommes sont équivalents. Une Indienne dit: Si les saumons ne retournent pas à nos rivières et nos courants, nous cesserions d'être des Indiens. Cette expression sur le saumon, selon Harvey, est de si grande importance que la nourriture, les sacrifices, les rituels cérémoniels, la survivance etcetera sont les équivalents à la vrai personne culturelle des Indiens; cela veut dire la

culture des Indiens cesserait d'exister si le saumon, leur personne principale, cesse d'exister. En outre des places et des provinces importantes sont équivalents et doivent être interprétés comme des personnes. L'animisme en large s'agit de la relation entre personnes où le mort peut être une teste de force et une transformation plutôt que le fin. La transformation selon Harvey, c'est ce que c'est la vie. Selon la nouvel animisme: "une personne est responsable pour que tous ceux dont elle est en contact se sentent bien", ce qui est fondé sur la croyance que tous les hommes, ensemble c'est la base de la vie de la société dans laquelle nous pouvons nous relater aux autres.

Vietnam

La république socialiste de V.N. se borde à la Chine, le Laos et le Cambodge, et c'est une partie de l'Indochine en Asie sud-ouest. En 2006 la population était de 84 millions divisée en 54 groupes différents dont 53 sont des minorités. Le plus grand, Viêt ou Kinh, a 82, 4 % de la population totale. Historiquement, les cultures chinois, indiennes, khémériques, et français ont eu grande importance pour la langue vietnamienne. Malgré cela le Vietnam a maintenu son identité culturelle et son importance traditionnelle. Pendant les années 1600, le missionnaire français Alexandre de Rhodes, a introduit quoc *ngu* une langue écrite basée sur l'alphabet romain, utilisé aujourd'hui, mais qui ne fut reconnu comme langue écrite officielle qu'en 1955. Les Vietnamiens suivent le calendrier grégorien sauf des fêtes et des rituels cérémoniels qui sont réglés par le calendrier lunaire daté de 2637 avant JC le nombre de jours d'une année lunaire c'est 345 dont 29.5 par mois. Pour corriger les jours qui manquent au grégorien, on ajoute un 13ième mois tous les trois ans. Le calendrier lunaire au moyen est 4-6 mois après le grégorien.

Religion

Au Vietnam beaucoup de religions sont mélangées mais la principale est le Buddhisme. Le Konfucianisme et le Taoisme avec Ancestor Worship (adoration des ancêtres) forment la base de la croyance vietnamienne qui en tout se voit dans *Ton Giao* la religion triple. Au Vietnam l'Animisme est aussi appelé Mother Worship et se trouve dans tous les milieux religieux mais est vu par certaines personnes comme de

la superstition. On peut aussi noter des religions comme le catholicisme et le protestantisme ainsi que les religions Cao Dai Hoa Hao. Le Vietnam est aussi influé par l'hindouisme qui par la culture Cham est venu au pays il y a 2000 ans qui est basé le long de la côte centrale.

La Constitution 1992

En 1992 est formé une nouvelle constitution remplaçant celle de 1975, expliquant le droit des Vietnamiens à la liberté de religion. Malgré cela il y a des ambivalences dans la constitution qui fait qu'il y a souvent des contrôles qui dans certains cas donnent lieu à des amendes. A l'an 2006 le Vietnam était sur la liste *Country of Political Concern* sur la liberté de religion. Un érasement de la liste a été discuté et questionné de *International Freedom Act* (IRFA).

Cá Ong

D'abord ce sont les pêcheurs et leurs familles qui prient à Cá Ông et la tradition doit être très vieille. Il y a des indications que la tradition a 1000 ans et date de la culture ancienne de Cham. Il y a des légendes et des faits historiques auxquels ils se penchent, mais des situations expérimentées eux-même. Le raconte spécifique que les pêcheurs se méfient, c'est l'histoire quand le roi Gia Long s'enfuit vers la mer après une défaite à Tay Son. Enfin sur la mer le roi et ses hommes ont eu une tempête où la baleine les a aidé. Alors le roi a donné à la baleine- appelé Ca voi (poisson d'éléphant)- le nom de Cà Ông Nam Hâi cù tôc ngoc long Chi than abrégé Cá Ông c'est à dire Sir/Lord Poisson. Ngoc et Chung sont souvent priés. Les pêcheurs prient à Cá Ông pour être protégés en mer et aussi pour obtenir beaucoup de poissons. Ce n'est pas le premier. Ce qu'un pêcheur redoute le mieux c'est la mort en mer. Ça ne dépend pas qu'on a peur de mourir mais les pêcheurs croient qu'un corps sans une tombe ne trouve jamais la paix et il est donc condamné pour toujours à une vie comme un fantôme vivant. La seule chose qui peut aider un pêcheur décédé ce sont des prières et des offrandes des croyants. Par la foi Cá Ông est guide aux esprits des morts comme ça il peut amener les esprits à la plage. Cela arrive chaque fois Cá Ông s'échoue et pour ça une cérémonie d'enterrement est très importante. En mer se trouve la déesse de mer Mau Ma. Elle

peut causer de déficit aux morts parce qu'on dit qu'elle attire les esprits et ne voulaient pas les lâcher si les pêcheurs ne lui donnent pas des cadeaux et des prières correctes. A cause de cela les pêcheurs brûlent toujours des poupées de papier sur la plage avant qu'ils se rendent en mer. Chaque poupée correspond l'esprit d'un homme de l'équipage sacrifié à Mau Ma comme prévention. Si un bateau aurait des problèmes Cá Ông arrive pour l'aider, se posant tout près du bateau pour prévenir qu'il capote. Cá Ông peut calmer les vagues tout près du bateau. Cá Ông n'arrive pas seul mais il a un équipage propre consistant de deux poissons suçant, deux seiches géantes, deux crevettes géantes et deux poissons-scie. Ni de la viande de baleine ni quelqu'un des accompagnateurs de Cá Ong ne sont trouvés sur les tables de dîner vietnamiennes. La viande de chien n'est pas mangeable parmi les pêcheurs. Ce pêcheur qui est le premier à trouver Le Cá Ông échoué porte une écharpe blanche autour de la tête pendant 100 jours pour montrer qu'il est en deuil aussi impur. Les autres pêcheurs renoncent à pêcher en mer pendant le prochain mois. A une cérémonie d'enterrement Cá Ông est posé dans un coffre tressé de bambou couvert de tissu rouge. Une procession va de la plage au temple, Lang Ong, choisi comme le lieu d'enterrement où la cérémonie est célébrée. Beaucoup de pêcheurs ont raconté des occasions où Cá Ông a été enterré et pendant la cérémonie d'autres baleines sont arrivées à la plage comme pour dire adieu. Cá Ông est enterré pour trois ans et après les os sont ramassés nettoyés en alcool et placés dans le temple. A cause de manque de place certains os sont brûlés des fois après Cá Ông quand Cá Ông est échoué encore une fois, comme ça on a des nouveaux os. La tradition varie donc et les villages acceptant des principes différentes dépendant au terrain du temple. Le tourisme augmentant a causé que les temples doivent déménager à des terrains moins attractifs plus loin de la plage. Les nouveaux terrains de temple tendent d'être bâties plus petites à cause de manque d'espace. Les pêcheurs suivent un horaire quand et où ils vont pêcher. L'horaire suit le calendrier lunaire et les pêcheurs suivent les phases de la lune. Entre le 20 et le 10 ils pêchent en mer. Entre le 1 et le 10 ils pêchent près de la plage. En pleine lune et du 10 au 20 chaque mois ils ne pêchent pas. Avant de quitter la plage les pêcheurs vont à Lang Ong pour allumer de l'encens pour avoir de protection et beaucoup de poissons. Après on sacrifie toutes sortes de nourriture sur la plage pour bénir les bateaux. Dans des villages il y a des totems sur tous les

bateaux et d'autres ont des yeux peints sur l'avant. Certains pêcheurs disent que les yeux vont guider les pêcheurs aux endroits où l'on peut trouver des poissons, et d'autres disent que les yeux sont peints pour apaiser la déesse de bois. La tradition sur Cá Ông généralement vu, elle est la même dans le pays entier. La plus grande différence dépend principalement de la condition du village de pêche et combien de fois on a des cérémonies et des festivals. Les cérémonies durent souvent un jour et elles sont concentrées sur la prière mais les festivals durent trois jours contenant des chansons et des prières. L'homme le plus vieux du village dirige la cérémonie mais il est important que sa date de naissance corresponde à la même année pendant laquelle on a la cérémonie. Par exemple si c'est l'an du chat il faut que le plus vieux du village aussi est né en l'an du chat, sinon la chance passe au monsieur né en l'année correcte. Une cérémonie/ festival commence toujours avec Van Te Ong Ngu, une hymne consacré à Cá Ong. Guidé par trois pêcheurs élus, les cinq rois de la mer sont invités et plus tard les autres dieux et aussi les poissons en mer. La nourriture et d'autres sacrifices sont très importants pendant la cérémonie parce que tout est offert aux dieux appelés.

Les autorités et la population locale

Sous Ho Chi Minh les villages de pêche ont reçu une lettre du président le 15 janvier chaque année dans laquelle il a encouragé la tradition des pêcheurs. La période communiste suivie après la guerre était contre la religion qui fut interdite partout et cela était la raison pour laquelle beaucoup de temples ont été abandonnés et détruits. L'interdiction était un essai de maîtriser la population et diriger toute l'attention sur la partie au lieu de sur des dieux divers. La méfiance de la religion continuait jusqu'à 1992 où la liberté de religion fut établie mais avec des restrictions. Le vrai triomphe s'est fait attendre jusqu'à l'an 2006 où l'ancien vice premier ministre Trang Puong dans une conversation à une convention à Ha Noi a déclaré que tous les hommes doivent être respectés pour leur foi ou leur choix de ne pas vouloir croire. C'était surtout révolutionnant parce que plutôt la plupart des communistes ont désavoué complètement que des idées de foi religieuses que la religion et le communisme n'étaient pas compatibles. Après cela on a bâti des maisons culturelles communales dans le pays et qui ont pour mission d'établir des grandes lignes de garder les traditions religieuses. Hoi An

Centre for Management and Preservation travaille entre autre pour déterminer la multiplicité religieuse à Hoi An où la tradition des pêcheurs se trouve. Cela veut dire aussi que les pêcheurs peuvent recevoir de l'aide économique aux festivals et aux cérémonies qui ont montré être de grand intérêt parmi les touristes. Les paysans de Viêt-nam ont une vie tout séparée des pêcheurs. Ils ne sont pas tous les paysans qui connaissent la tradition des pêcheurs et parmi ceux qui le font, ce n'est pas toujours que la tradition est acceptée. Certains disent que c'est une erreur morale de la prier, mais comme des bons bouddhistes toutes les idées de foi sont respectées. Parmi les pêcheurs la religion seulement est regardée comme une foi pas de religion parce que la tradition est forcément attachée à l'adoration des ancêtres. D'autres pêcheurs disent que c'est une religion parce que la tradition joue un rôle si important dans la vie de chaque pêcheur et de choisir d'être pêcheur sans prier à Cá Ông c'est un phénomène très invraisemblable. Aujourd'hui les pêcheurs ne sont presque pas dérangés dans leur croyance. Ce que des fois cause des problèmes c'est quand les pêcheurs vont pour acheter des portraits de Mau Ma entre autres et aussi d'autres dieux et des esprits. Il est arrivé que les vendeurs et les acheteurs doivent payer une amande, parce que c'est vu comme de la superstition, une chose qui bat contre la loi. Les pêcheurs disent qu'ils n'ont pas de choix; il faut qu'ils les achètent pour aider les siens.

Conclusion

La tradition Cá Ông a montré comme une combinaison de plusieurs idées de croyances elle symbolise sur bien des points le Vietnam multi-culturel avec ses 'hors-d'oeuvre religieux. Cá Ông est une notion vaste et qui réfère aux baleines dans la Mer de Chine- Sud, mais à tous les mammifères sous la notion latine *Cetaceans*. Alors pourquoi seulement deux *Cetaceans* sont les plus marquées dans la tradition, ce n'est pas clair. Il y a des parallèles évidents de faire entre les pensées d'Harvey non seulement sur *mana et taboue* mais aussi les théories que tous vivants sont des personnes. Mana et Taboie peut être comparés aux Chinois Yin et Yang qui sont au Vietnam. En plus la pensée que tous vivants sont des personnes c'est un fait déjà reconnu parmi les pêcheurs, mais cela est regardé comme superstition par les autorités. La tradition Cá Ông peut avoir ses racines dans l'hindouisme ancien alors

que l'on dit que la tradition existe chez les Khmeres les Cambodgiens qui aussi ont leur origine dans la culture de Cham. Mais la connaissance que la population de Cham Pa a prié à Shiva est-il défendable de supposer que Cá Ông a des ressemblances au dieu védique? Des festivals Cá Ông souvent ont des éléments des cérémonies de fertilité aussi représentés par Shiva. En plus Cá Ông fait des contacts entre la vie de la terre et la vie de l'esprit. Il garde les traditions des événements historiques quand il dirige des esprits malheureux contre la plage et il détruit la méchanceté quand il sauve les esprits dévoyés des esprits de l'eau. En plus les pêcheurs même réfèrent à la tradition aussi comme le culte et aussi comme la religion. L'importance de ces notions sont en gros la même et la tradition de Cá Ông peut provenir de tout les deux. En pensant à la notion du mot "culte" d'aujourd'hui et à ce qu'il est attaché souvent je dis que c'est défendable de référer à la tradition Cá Ông comme une religion. Aujourd'hui l'état plus ou moins s'est montré égal envers la tradition, et la plus grand danger, selon moi, ce n'est pas les autorités mais les touristes. Le nombre augmenté des touristes demandent beaucoup de domicile et d'être confortable qui plus de ressorts près de la plage et moins de Lang Ong. La destruction de l'environnement est une autre menace contre la religion comme la chasse des baleines dans des autres cultures. La valeur de Cá Ông g s'est montrée pour les pêcheurs irremplaçable parce que Cá Ông représente l'essentiel, l'idée et le contenu de la vie – aussi dans la vie sur terre et la vie de l'esprit.

Dịch sang tiếng việt

Tựa đề

"Lễ cúng cá ông" The belief & tradition worship of the fishermen in central Vietnam (sự tín ngưỡng & truyền thống dân gian của dân ngư nghiệp ở miền trung Việt Nam)

Giới thiệu

Khi tôi tìm kiếm và học hỏi trên mạng, thì tôi đã bắt gặp một bài báo đã có đen tin về Việt nam trong năm 2004, bài báo được viết bằng tiếng anh, nên tôi đã tình cờ đọc sơ qua. Bài báo viết về những con cá voi trôi đến Bến Tre ở sông Mê Kông. Nhiều người Việt đã nói rằng khi Cá voi

lì vào biển thì họ sẽ đem Cá voi kì lạ đó vào bờ và sau đó thì làm lễ tang, thắp hương, cúng, và chôn cất để đưa linh hồn Cá Ông đi. Bài báo cũng đã viết về những năm gần đây cũng có Cá voi lì vào những vùng biển xa dọc theo vùng biển Việt Nam khoảng 1400km. Trong những trường hợp như vậy những người dân luôn luôn tổ chức một đám tang một cách tôn kính. Nhưng đặc biệt những người chính có trách nhiệm nhất là dân ngư nghiệp. Sự cúng thờ Cá voi, trong bài báo muốn nhấn mạnh đến Phái hoặc nhóm người tin theo Cá Ông. Họ chú trọng đến sự tôn kính và cho rằng Cá Ông là một vị thần linh của biển cả. Họ tin rằng Cá Ông có thể làm cho sóng êm, ngưng gió và còn cứu vớt và giúp ngư dân vào bờ trong lúc bị nạn, bão tố hoặc đắm thuyền. Nên người ta gọi Cá voi là Cá Ông, có nghĩa là không phải như những con cá bình thường mà là bậc Thần trên và được con người tôn kính. Điều tiếp theo là không phải chỉ những con Cá Ông đã chết được người dân thờ cúng mà họ còn thờ cúng và tạ ơn những Cá Ông còn sống và họ không bao giờ nghĩ rằng họ sẽ săn bắt Cá Ông. Khi một con Cá Ông lì vào bờ, ngư dân đem vào bãi biển và lập bàn thờ, cúng và chôn cất như một con người và ba năm sau đó họ đào xát Ông lên, rửa sạch và phơi khô xong cất giữ trong một cái hòm và đem về Lãng để thờ. Trong bài báo đã có nêu rằng các lễ tang Cá Ông thường tụ tập rất nhiều người xem trong đó một số người lên đồng (nhập xác để cầu cô hồn hay thần linh) để đưa hồn đi, điều đó đã làm chính quyền không thích cho mấy bởi vì trong điều luật của Việt nam đã không cho phép lên đồng bóng (mê tín dị đoan). Nhưng dù sau đi nữa thì truyền thống tin về cá Ông đã trở thành sâu sắc trong văn hoá của đất nước Việt Nam. Cũng chính vì bài đó đã tác động tới và làm cho tôi hết sức tò mò, tôi cũng rất thích thú trong việc muốn tìm hiểu thêm nữa những người dân ở Việt Nam mà họ đã tin về Cá Ông. Trong thời gian từ tháng chín cho đến tháng mười hai năm 2006 tôi đã dành thời gian đó để tìm hiểu và học hỏi ở những vùng ven biển và hầu hết là ở sâu trong những thôn xóm, xã mà có người dân sống và làm nghề biển, nơi tôi đã dùng chân là thành phố cổ Hội An thuộc tỉnh Quảng Nam và thành phố gần đó nữa là thành phố Đà Nẵng.

Cách trình bày

Tài liệu của bài luận văn này được chia ra thành 8 phần khác nhau, trong đó có phần đầu là phần giới thiệu, phần đặc các câu hỏi, phần về

những nguyên cứu trước đây và cách tiến hành. Những tường thuật của các ngư dân, những định nghĩa khác nhau, giới hạn và những suy nghĩ về quan điểm cơ bản, và cũng có kèm theo một phần về lý thuyết giảng giải cũng được đem ra so sánh. Trong phần I và phần II cũng kèm theo phần giới thiệu ngắn, nói về xã hội chủ nghĩa Việt Nam, đó là hai điểm mà cuộc nguyên cứu đã diễn ra ở tại đó. Không khí của sự sùng đạo được chi tiết ra cùng với sự thống kê của tổ chức bảo tồn cá voi ở biển phía Nam Bắc Dương Trung Quốc. Phần khảo sát được bày ra nhiều chi tiết, trong đó có phần 3 và phần 4 được phân tích của phần đã khảo sát, phần 5 là phần kết luận và sau đó là phần 6 còn phần 7 có nêu ra nội dung tóm tắt của các văn học đã được kèm riêng ra. Trong phần 8, sẽ là phần kết luận của cả bài luận văn trong chu kỳ học tập và nó được dịch ra cả tiếng pháp và tiếng việt.

Mục đích và những câu hỏi đã đặc ra

Mục đích của việc khảo sát này là học hỏi về ngư dân tín ngưỡng về cá Ông và những câu hỏi được đặc ra để đạt đến mục đích.

- Ai thờ cúng Cá Ông? với truyền thống dân gian và sự thờ cúng đã diễn ra như thế nào trong đời sống thực tế?
- Tin và cúng thờ cá Ông là một Phái hay là một tôn giáo?
- Một Phái / một tôn giáo trình bày và miêu tả như thế nào đối với xã hội bên ngoài?
- Con người nhận thức như thế nào về sự tín ngưỡng về thần linh của Cá Ông so với một tôn giáo?
- Chính quyền nhận thức gì về Tôn giáo/ Phái (Phái là nhóm người tin theo một ai đó), vì luật pháp không chấp nhận những người mê tín dị đoan mà tin vào các ma, thần linh không thực tế?

Những nguyên cứu trước đây

Nguyên cứu trước đây, trong đó có nêu xung quanh về sự tín ngưỡng của người dân ngư nghiệp và truyền thống mà tôi đã gắn liền với, trước khi bắt đầu, thì tôi có tham khảo quyển *Goddess on the rise – Pilgrimage and Popular religion in Vietnam* của Philip Taylor, Quyển

sách nay hầu hết nói về một nữ thần diêm vương , Lady of realm. Nội dung cũng có phần nói về ”phái Cá Ông” ở Việt Nam. Tôi cũng học hỏi qua nhiều kinh nghiệm và rút ra kết quả của bài luận này qua quyển *Lễ Hội Dân Gian, của ngư dân Bà Rịa Vũng Tàu*, và điều đó đã đóng góp nhiều mà sau này tôi được hiểu những cách cúng thờ và các ngày lễ lớn ở trong nước. Những quyển sách nữa mà tôi đã tham khảo qua như *250 Đình chùa nổi tiếng ở Việt nam – 250 Communal Houses and pagodas of Viet nam, Văn hoá văn nghệ dân gian Hội An*. Trong phần lớn của những quyển sách này có viết bằng tiếng Anh, còn lại thì hầu hết được viết bằng tiếng việt. Như văn tế ông ngư, là tiếng việt và tôi rất may mắn được có người dịch dùm lại. Cùng lúc đó trong quyển *Glimpses of Viet nam* tôi đã tìm thấy những chi tiết cần biết, để liền gắn cho bài luận thêm chính xác về phân lịch sử cũng như các văn hoá khác nhau. Người hướng dẫn viên của tôi là anh Dũng, một giáo viên anh ngữ, anh ấy đã cho một dịp mà tôi cho rằng có một không hai trong đời, anh ấy đã cho tôi thấy một phần kiến thức nguyên cứu của một tiến sỹ mà hiện tại thì chưa đăng. Đề tài là của một người Hàn Quốc, Heonik Kwon và quyển mà ông đã viết là *The Phanton of War(bóng ma của chiến tranh)* là một học hỏi quanh những linh hồn của người Việt Nam, muốn nói rằng những linh hồn đã chết mà không siêu thoát được. Tài liệu của ông ấy đã được đánh giá cao, và để tôi dễ dàng hiểu được cách suy nghĩ của tâm hồn của người việt nam. Trong quyển của ông còn có một phần viết về *The Whale pagoda, (chùa cá ông)* mà Heonik nói rằng sự tín ngưỡng và tôn thờ Cá Ông của ngư dân là nói chung giống với Phái Lãng Hồ. Heonik định nghĩa rằng, ngư dân tôn thờ cá voi cũng như những người thợ săn ở trên rừng tôn sùng con Hổ, với sự nhân thức và trong thực hành thì phần lớn giống nhau.

Phương pháp và lý thuyết

Qua quá trình học tập của tôi, tôi chú trọng nhất những cuộc thăm vấn và quan sát kĩ những người đã được tham gia. Trong suốt quá trình học tôi đã luôn luôn đem theo quyển sổ nhật ký nhỏ, sổ tay, để viết tắt những chi tiết cần thiết và tôi cũng có đem theo máy ảnh kỹ thuật số nữa và điều đó là tạo điều kiện tốt nhất để tránh những hiện tượng sai lầm trong những cuộc thăm vấn khác nhau ở những nơi khác nhau. Bởi vì trong những cuộc thăm vấn tôi cần phải có người phiên dịch nên tôi rất tiếc là không được tiếp xúc trực tiếp với đối tượng được thăm vấn,

thay vào đó để bù lại những mất mát đó tôi đã nhờ vào hai thông dịch viên và có lúc hai người cùng lúc. Để được chắc chắn khi bài luận văn đã kết thúc thì hai người làm việc với tôi cũng đã đọc qua, để có thể khám phá, và tránh tình trạng hiểu lầm. Phương pháp mà tôi đã dùng là căn cứ vào Grounded theory lý thuyết cơ bản, nên nó đã dẫn dắt tôi đến làng nghề cá Cẩm An trong thời gian ba tháng. Kết cấu của những cuộc phỏng vấn đã được một nửa, và sau đó tôi đã phát triển ra câu hỏi từ từ theo từng cuộc. Riêng tôi thì chỉ có vài câu hỏi mà tôi đã chuẩn bị trước. Những người mà tôi đã hỏi chuyện hầu hết là những ngư dân ở những vùng ven biển lân cận của Cửa Đại. Tôi cũng đã được giúp đỡ của một thông dịch viên ở địa phương đó, nhiều thông tin nữa là tôi đã hỏi nhiều người ở trung tâm Hội An. Đặc biệt là nhà văn hoá bảo vệ Di Tích và Di Sản Việt Nam ở Hội An, họ cũng đã giúp tôi một số thông tin quan trọng.

Những định nghĩa, mức độ và những quan điểm căn bản

Để có thể trả lời hết các câu hỏi xung quanh sự tín ngưỡng Cá Ông là một tôn giáo hay là một phái. Tôi đã tìm kiếm đến sự giúp đỡ của Oxford online và họ đã định nghĩa religion (tôn giáo) và cult (phái) mà tôi đã nêu ra. Tôi đã tiếp tục để chọn và chiếu theo sự tin về cá Ông, cúng thờ hay là một truyền thống qua cuộc khảo sát thực tế của tôi để đưa ra xét nhận mà không cần thiết sự tin đó là một đạo hay một Phái. Tôi cũng đã đi tiếp và chọn chữ Cá Ông là Cetaceans, muốn nói rằng là thuộc dòng Cá voi, cá heo, hay porpoises (cá voi lớn có màu đen, có răng, đầu tròn). Lãng Cá Ông người ta gọi là *lãng Ông*, đó cũng đã là tên mà tôi đã thường căn cứ theo. Tôi cũng đã học thêm một ít tiếng việt, mấy chữ thường gặp, *Tin* có nghĩa là lòng tin, "tôi nghĩ là tôi có thể" *sự tín ngưỡng* có nghĩa là đem lòng tin của mình vào ai đó hay là một cái gì đó (nói về tôn giáo). Chữ *belief* mà tôi đã học, căn cứ vào những chữ đồng nghĩa là sự tín ngưỡng. Khi tôi vừa đến Việt Nam thì cơn bão Xangsane đã ập đến tỉnh Quảng nam, địa điểm mà tôi đã định là chuyến du học của tôi sẽ ở đó. Nhưng vì thời tiết bão nên tôi phải thay đổi chương trình. Sự quyết định đã đưa tôi đến những vùng biển mà nơi đó không có bão lốc gì. Trong thời gian ba tuần tôi đã được học hỏi nhiều điều của người dân ở những vùng biển khác nữa ở Việt Nam, và không chỉ riêng ở miền trung. Khi tôi đã đến Hội An, tôi đã muốn đi thăm đảo Cù Lao Chàm, nơi đó có rất nhiều ngư dân sinh sống. Nhưng

chương trình của tôi một lần nữa cũng bị thay đổi, vì lý do thời tiết xấu, nên không có tàu thuyền nào ra khơi, như tôi là một người khách du lịch nước ngoài, thì đặc biệt là không vì họ muốn an toàn tính mạng cho du khách. Điều quan trọng duy nhất là phải suy nghĩ lại, nơi mình đang có mặt để quá trình học tập được diễn ra ngay chính làng đánh cá Hội An, và không xa nữa là Đà Nẵng. Phong tục ở đây thì cũng chắc giống như các vùng đánh cá khác ở Việt Nam. Sau cuộc chiến tranh Mỹ và Việt Nam thì đảng cộng sản ở thời bao cấp, đã cấm hết những người tham gia bất cứ hoạt động sùng đạo nào. Cũng chính vì điều đó mà tôi cũng không chắc chắn lắm, (mặc dù hiện giờ người dân ở đây được tự do tín ngưỡng) vì sợ hoạt động của mình gây nên những rắc rối sau này cho những người mà tôi đã tham gia. Nhưng những người giúp đỡ và tham gia với tôi đã được phép và họ xem quá trình học tập qua của tôi là góp vui và thêm kiến thức về Cá Ông.

Lý thuyết

Lý thuyết này ở đây có thể chỉ dẫn đến lý thuyết của Sir James Frazer and Edward Burnett Taylor mà trước đây họ đã nghiên cứu về duy linh vật. Dù sau đi nữa thì lý thuyết cũng có điều chú trọng xung quanh đến Graham Harveys, *Animism – Respecting the living world*. Còn Taylor thì nhiều người cho rằng ông là một nhà nghiên cứu đầu tiên và viết tuyển tập, ông đã phát triển lý thuyết và cơ bản chính đến những tôn giáo cũ và bản mà ông đã làm là *Primitive Culture (Văn hoá của thời nguyên thủy)* Ông ấy định nghĩa duy linh của duy vật là hạt và gốc của tôn giáo và Taylor đã phân bày vì sao duy linh vật là một thời nguyên thủy cho những người sùng đạo phát triển. Frazer thấy hấp dẫn của lý thuyết của Taylor mà đã cho kết quả trong *The golden bough*, trong đó ông đã miêu tả cách nghĩ của thời nguyên thủy rất giống nhau hai điều, Tôn giáo và Pháp thuật. Pháp thuật, Frazer cho rằng con kém về khoa học, Pháp thuật dù sao đi nữa cũng cố gắng làm thắng bằng luật lệ khi nói đến Cause and effect. Điều trái nghĩa với các nhà nghiên cứu đã nêu trên, Harvery muốn lấy lại đúng thăng bằng của những gì nói đến duy linh của duy vật. Qua điều đó ông đã nghiên cứu tiếp theo dưới dạng kỹ càng hơn, và muốn thấy được như một cách nghĩ của thời nguyên thủy và như một thời sai lầm. Harvery cũng nêu ra những cách nhìn quan trọng về duy linh vật và cách nhìn nhận như động vật, sinh vật, sống là như những con người và mọi vật là con người có cá thể

riêng. Trong phần lớn của bài có nói xung quanh về cộng đồng Maori, Harvery đã nêu ra sự tín ngưỡng và là *mana (được phép)*- lòng tin của con người. Tin và trách nhiệm, *tabu(cấm)*- giới hạn, thận trọng và cư xử tốt trong mọi trường hợp nào. Người Maori cũng đặc niềm tin của họ về "cặp" để làm việc với nhau và nếu là cặp thì không thể chia rẽ ra, bởi vì họ không thể đứng vững một mình, nếu không thì thay vào đó họ sẽ không tồn tại được. Ví dụ; trong một cặp có thể là phái đàn ông- đàn bà, linh thiêng – bất linh, sinh – tử, hiện tại – tương lai và tiếp theo vv. Duy linh vật thì theo Harvery cũng có phần liên quan đến những người ngoại đạo. Những người ngoại đạo, cơ bản tóm lại là, tất cả các động vật, sinh vật và mọi thứ không phải là con người, ví dụ như; sự trinh tiết- thần tiên, và họ cho rằng phần lớn là thiên nhiên (trời sinh). Lòng tin của họ chủ yếu là vào bất cứ cái gì mà có sự sống là có linh hồn. Không phải chỉ có con người mới có thể trao đổi oanh quan hệ với nhau. Harvery muốn nói rằng, duy linh đối với duy vật, thường gặp trong nghề săn bắn, dân ngư nghiệp, ở đó thiên nhiên là chính giữa. Trong cuộc săn bắn miêu tả như một công việc linh thiêng trong đó giữa động vật và con người rất giống nhau. Một người da đỏ đã nói; "without salmon returning to our rivers and streams, we would cease to be indian people "nếu cá hồi không còn ở sông và dòng nước nữa thì những người da đỏ sẽ không còn nữa". Câu này nói về một loại cá hồi mà Harvery đã đánh giá có nghĩa là như thức ăn, những thứ được ban cấp, cúng thờ, sống và tồn tại, tiếp theo nữa vv... đó là một văn hoá chính của cá nhân họ, điều đó nói rằng nền văn hoá của cộng đồng người da đỏ sẽ ngừng tồn tại vì cá hồi, và theo đó các đại diện chính cũng sẽ ngưng tồn tại. Tiếp theo đó là những nơi thật có ý nghĩa, phong cảnh quý giá và cũng nên cho rằng là người. Duy linh đối duy vật diễn biến phần lớn về mối quan hệ giữa con người và cái chết, và cái chết cũng có thể như một cuộc thử thách, sự biến dạng hay nói cách khác chết là hết. Sự biến dạng, theo Harvery thì điều đó cho ta thấy được cuộc sống của chúng ta có nghĩa như thế nào. Theo duy linh đối với duy vật mới thì "một con người mà có trách nhiệm bề ngoài để những gì người ấy gặp và có thể chống chọi lại để sống một cách tốt hơn . Điểm cơ bản là lòng tin về sự hiện diện của tất con người, cùng lúc đó là cái gốc của đời sống xã hội khi đó mọi chúng ta có thể hiểu nhau và thông cảm, thông cảm cho nhau.

Việt nam

Việt nam là một nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam, nó ranh giới với Trung Quốc, Lào và Campuchia, một phần lớn của Đông Dương ở Đông Nam Châu Á. Năm 2006 tỷ lệ dân số là 84 triệu dân và chia ra thành 54 dân tộc khác nhau và trong đó 53 dân tộc là chiếm số nhiều. Dân tộc chiếm nhiều nhất là dân tộc Việt hay con gọi là Kinh đã đứng 82,6% dân số trong cả nước. Nền văn hoá của Trung Quốc, Ấn Độ, Khmer và Pháp đã mang tính chất lịch sử lớn và đã có nghĩa lớn cho tiếng Việt ngôn ngữ Việt Nam. Cũng nhiều lý do đó mà người ta nói rằng Việt nam đã thành công trong việc giữ lại nền văn hoá riêng biệt và những truyền thống dân gian được đánh giá cao. Đến thế kỷ thứ 17, người đáng chú ý nhất trong việc hình thành chữ Việt là Alexandre de Rhodes, một cha sứ người Pháp, và ông đã giới thiệu ra tiếng *quốc ngữ*, căn cứ vào chữ cái của Rom, mà được người ta dùng cho đến ngày nay, nhưng đến năm 1955 thì đã mới công nhận là ngôn ngữ chính. Người Việt Nam theo lịch dương nhưng trừ những ngày lễ và ngày thờ cúng thì họ theo lịch âm, lịch âm ra đời và tồn tại cho đến nay là 2637 năm trước công nguyên. Tất cả các ngày trong một năm là 345 ngày, có nghĩa là khoảng 29,5 ngày trong một tháng. Để bù lại các ngày đã thiếu ở lịch dương thì theo lịch âm là cứ ba năm có một năm nhưng có nghĩa là năm đó có 13 tháng. Khoảng cách của lịch âm trung bình sau lịch dương khoảng 1–2 tháng.

Tôn giáo

Ở Việt nam có nhiều loại tôn giáo nhưng phần đông thì họ theo đạo Phật. Đạo Confu và Đạo Tao đã gộp lại với nhau từ lâu, từ hồi tổ tiên lập nên, *Ancestor worship* có nghĩa là lòng tôn kính tổ tiên. *Tôn giáo* – trippel religion (tin về ba vị thần). Animism ở Việt nam gọi là *Mother worship* (Tâm linh hay duy tâm, duy linh) tin về thần thánh, ma quỷ mà không thấy được. Điều đó đã dẫn đến một số đông người trong xã hội và được xem là tin về thần linh (vidskepelse). Một số cũng theo đạo tiên lành, tiên chúa và cả hai đều thuộc đạo Cao Đài và Hoa Hào. Việt Nam cũng ảnh hưởng của đạo Hundui, mà của văn hoá người Chàm trước đây và khoảng 2000 năm trước họ đã đến đây và cư ngụ lâu ở miền trung.

Hiến pháp năm 1992

Vào năm 1992 đã ra đời một hiệp pháp mới và đã thay cho bản dịch năm 1975, điều đó đã nói rõ cho người Việt Nam rằng, họ được tự do theo đạo và tự do tín ngưỡng. Mặc dù hiến pháp đã khẳng định là tự do tín ngưỡng nhưng cũng vẫn có trường hợp kiểm sát và cũng có khi có người bị phạt vì hoạt động không hợp pháp. Đến năm 2006 thì Việt Nam đã được vào bản *country of particular concern* đất nước quan tâm đặc biệt khi nói đến tự do tín ngưỡng. Và còn được bình luận và đặc ra nhiều câu hỏi của *International Religion Freedom (IRFA)*.

Cá Ông

Trước tiên là những người dân làm nghề đánh cá và gia đình họ cúng thờ Cá Ông, truyền thống này đã có từ lâu. Có nhiều truyền thuyết cho biết rằng con người tin về cá Ông đã có từ một ngàn năm, và văn hoá Chăm là gốc của sự tín ngưỡng này. Có nhiều truyền thuyết và câu chuyện mà người dân gian đem lòng tin về Cá Ông, và đặc biệt là trong số họ đã có người chứng kiến được hoàn cảnh thực đã xảy ra. Có một câu chuyện mà tôi đã được nghe người dân ở Hội An thuật lại. Có một ông vua tên là Gia Long đã chạy trốn ra biển với quân của ông khi đã đánh giặc với quân Tây Sơn, Khi ra đến biển cả thì nhà vua và quân của người gặp phải gió bão, bị đắm thuyền và đang lúc nguy hiểm thì Cá voi đã xuất hiện và đã cứu nhà vua và quân lính của ông ta vào bờ an toàn. Sau đó nhà vua đã ban cho cá voi với danh là, Hải Cục Tộc Ngọc Long Chi Thân và người ta gọi tắt là cá Ông (Sir/lord fish) người ta chỉ biết phân biệt cá ông khi Cá Ông lị vào bờ, trong đó có hai loại mà người ta thường bắt gặp và gọi là Ông Chuông và Ông Ngọc. Khi người ta cúng vía cá Ông là họ mong cho Cá Ông có thể phù hộ cho họ được thuận thuyền xuôi nước và còn ban cho họ được gặp may mắn khi đánh cá, điều đó không phải lúc nào cũng toạ nguyện theo ý muốn. Người dân đánh cá rất kị khi chết ngoài biển khơi mà xác chết không được vớt lên. điều đó không phải là nỗi lo sợ trong sự chết chóc mà là họ muốn nói lên nếu cái xác mà không có mộ thì sẽ không bao giờ được yên và được kết là một linh hồn không nơi nương tựa. Điều duy nhất có thể giúp đỡ một người đã chết ở ngoài biển khơi là cúng, vía, đầy đủ đồ cúng cộng với tấm lòng thành của người đứng ra cúng. Với lòng thành đó có thể dẫn đường cho cá Ông đến những linh hồn đã chết và Ông có thể chỉ đường cho linh hồn ấy về trong đất liền. Điều này cũng nói lên

vì sao khi cá Ông lị vào bờ và vì sao một lễ mai táng rất lớn và rất trang nghiêm. Ở ngoài biển khơi cũng có một vị nữ thần mà người ta gọi là Mẫu Ma, cũng có thể gây nên rắc rối cho những người đã chết, Có nghĩa là bà ta bắt giữ các linh hồn đó lại và không chịu thả ra, những người dân phải cúng, vía, cung cấp đầy đủ đồ cúng cho đúng lễ thì mới được. Chính điều đó mà khi cúng người ta thường đốt những người Thê (làm bằng giấy) ở bãi biển và ngoài khơi. Mỗi người Thê là thay cho một người sống và cũng để cho Mẫu Ma hài lòng. Nếu một con tàu gặp phải nguy hiểm ở ngoài khơi thì người ta sẽ vía, niệm để có thể cá Ông hay bất cứ các vị thần khác đến và phù hộ. Người ta nói rằng nếu linh thiêng thì gặp phải cá Ông đến cứu thì Ông có thể làm cho sóng biển êm lại ở xung quanh tàu mặc dù bên ngoài vẫn bão tố dữ dội. Khi cứu người thì cá Ông không bao giờ đi một mình mà lúc nào cũng có thêm hai con cá búng, hai con mực ma thật to, hai con tôm to, và hai con cá kiếm (giống như quân hộ tống và hai con mực xoè ra như những lá cờ trông rất trang nghiêm) Cá Voi được coi là một động vật linh thiêng nên những người đánh cá không bao giờ ăn cá voi và một điều đặc biệt nữa là người đánh cá sẽ không ăn thịt cây (thịt chó) vì họ nói rằng cá Ông rất kị thịt cây vì vậy nếu ai đã có lần ăn thịt cây thì đừng mong Cá Ông sẽ đến bên. Nếu ngư dân nào nhân duyên được gặp phải cá Ông lị vào bờ thì người đó sẽ đứng ra mang tang trắng trong suốt 100 ngày, điều đó có nghĩa là để chia buồn và để thể hiện lòng tôn kính của họ với cá Ông. Những người đánh cá khác phải nghỉ ở nhà một tháng và sau đó mới đánh bắt lại. Đám tang của Ông được nhiều người tụ lại, họ để Ông vào một cái hàm đang bằng tre, và phủ lên Ông một tấm vải đỏ. Họ lập bàn thờ và đưa về Lãng mà họ gọi là *Lãng Ông*, Sau đó sẽ chôn cất và thờ cúng luôn ở đó. Có người cũng kể rằng trong lúc đưa tang Ông thì cũng thường có những con cá Voi khác bơi ở ngoài khơi gần đó và người ta tin rằng, chúng đến để đưa đám cho Ông đã khuất. Khi đã chôn cất Cá Ông được 3 năm thì người ta sẽ đào cốt lên và rửa sạch xương với rượu cao độ, sau đó cho vào một cái hàm gỗ và giữ lại ở Lãng Ông để thờ. Có nhiều chỗ đất đai hiếm hoi nên người ta đem xương đốt đi, vì nếu Cá Ông lị thường xuyên thì sẽ tạo ra rất nhiều cốt mới để giữ lại. Các truyền thống và phong tục cơ bản tuy thuộc vào từng vùng và đặc biệt cũng tùy vào vùng đất của khu vực lãng. Ở Hội An ngày nay, dân số ngày một tăng, nhất là lượng khách du lịch cũng tăng cao, thành ra người ta sử dụng đất để xây nhà và các khu nghỉ mát ở ven biển. Tắc nhiên các lãng phải dời đi đến những nơi ít phù hợp

hơn và xa biển hơn, nhiều Lăng phải xây rất nhỏ vì đất hẹp. Phần lớn người dân đánh cá đi làm khi êm gió thuận nước, nhưng họ cũng theo một thời khoá biểu âm lịch và họ đi đánh cá trong chu kỳ của tháng đó. Từ ngày 20 âm lịch và ngày 10 thì họ ra khơi, từ ngày 1 đến ngày 9 thì họ đánh ở gần biển hơn, lúc trời trăng khoảng mông 10 đến 20 mọi tháng thì họ không ra khơi. Có nhiều người trước khi đi đánh cá họ thường đến Lăng Ông để thắp hương, vái và cầu mong sẽ được phù hộ để gặp may mắn, họ luôn luôn mang theo một ít lễ vật để cúng biển và cúng tàu thuyền. Còn nhiều vùng họ có quan điểm khác nhau khi họ vẽ cặp mắt ở trước thuyền, một số cho rằng cặp mắt thuyền sẽ định hướng cho họ đến chỗ có cá và một số nói rằng cặp mắt là để các vị thần vui lòng. Truyền thống tin về cá ông là một phong tục dân gian hầu như trong cả nước. Sự khác nhau của những ngày lễ, ngày cúng là tùy thuộc vào từng vùng. Thường thường thì lễ cúng chỉ mất một ngày, và có năm người ta tổ chức linh đình hơn, và kéo dài đến ba ngày, trong đó họ cúng và sau đó họ rước đoàn về hát hò, ví dụ như; hát bộ, hát dân ca. Trong thôn nếu có ai đó già nhất mà có nhiều kinh nghiệm và được nhiều người kính trọng, thì được bầu làm chủ tọa của buổi cúng. Nhưng một điều quan trọng là, người đó phải hợp tuổi với năm mà họ cúng ví dụ nếu như là năm con mèo thì người kia phải là tuổi cho hợp với năm đó, nếu không thì phải thay cho người khác. Trong lễ cúng luôn luôn họ sẽ đọc bài văn tế Ông ngư trước, và sau đó họ lần lượt kêu tên những vị thần một, ba vị thần ở dưới nước, trên trời được đọc trước và sau đó sẽ đến những thần linh khác và các thần cá vv. Thức ăn để cúng, và các đồ cúng khác được bày ra trong lễ cúng, họ thắp hương để mời các chư thần đến hưởng, những gì mà con người đã có lòng thành và mong rằng các chư thần chứng cho lòng thành của ngư dân.

Chính Quyền và những người địa phương

Trong thời Chủ tịch Hồ Chí Minh, Ông thường gửi thư đến ngư dân làng cá hằng năm, ngày 15 tháng 1, để ca ngợi nghề đánh cá truyền thống của ngư dân. Thời Đảng cộng sản cai trị đất nước trong thời chiến tranh, họ đã có quan niệm xấu về tôn giáo. Và đã cấm hết những gì có liên quan đến tôn giáo. Kết quả thì những lăng, chùa, đình đều được trả lại và sau nay bị phá đi. Không cho tín ngưỡng là họ muốn dân phải chú ý về Đảng và những tổ chức trong nước hơn, thay vì bỏ thời gian để tin những gì không có. Mất lòng tin của tôn giáo kéo dài đến

năm 1992 và năm đó đã ra luật quyền dân chủ, tự do tín ngưỡng, nhưng vẫn còn trong phạm vi giới hạn. Trong suốt nhiều năm tiếp diễn thì người dân vẫn tín ngưỡng, tin là linh thiêng vào những thần linh và nhiều đạo khác nhau. Cho đến năm 2006 có một tổng bí thư trong nước đã về hưu, Trần Phương, Ông đã nói chuyện trong một cuộc trao đổi lớn ở Hà Nội về lòng tín ngưỡng và tâm linh của con người. Trong đó ông đã nêu ra rằng tất cả mọi người phải tôn trọng lòng tin của mình hay là không tin vào tôn giáo nào. Điều đó đã như một cuộc cách mạng mà nhiều cán bộ đảng đã không theo đạo cũng những quan điểm về tín ngưỡng và sau đó tôn giáo và Đảng đã công nhận liên kết. Sau lần này thì các nhà tổ chức văn hoá đã nêu ra hầu như trong cả nước, và đã nêu ra nhiệm vụ để giữ lại những truyền thống tôn giáo như mọi người đã sùng kính. Ở Hội An ban điều hành và bảo vệ di tích di sản làm việc mạnh để bảo vệ các truyền thống dân gian khác nhau. Hội An thì cũng có phần phát triển truyền thống dân gian của ngư dân cũng được nói đến, điều đó có nghĩa là những ngư dân có thể có thêm kinh phí để có thể đóng góp phần nhỏ trong nhiều lễ cúng và đã cho thấy rất nhiều khách du lịch được để ý đến. Nghề nông ở Việt Nam thì họ sống rất khác nghề đánh cá, hầu như nhà nông họ không biết gì đến truyền thống cúng ông ngư, họ chỉ cầu thần linh sao cho đất được tốt để trồng trọt. Nhiều người cho rằng, nếu có nhân cách sai lầm mới cúng, nhưng những người tin đạo Phật và thành tâm, họ tôn trọng các quan niệm tín ngưỡng khác. Những ngư dân cho rằng truyền thống đó chỉ là một lòng tin của con người chứ không phải là một tôn giáo bởi vì phong tục này đã gắn liền sâu với họ và đã có từ thời tổ tiên của họ. Những người khác cho rằng tin ở cá Ông là một tôn giáo bởi vì truyền thống đó đã có nghĩa rất lớn trong đời sống của từng ngư dân. Nếu chọn làm nghề cá mà không tôn trọng cá ông thì không có lợi. Ngày nay những ngư dân đã không bỏ lòng thành kính của mình đối với cá Ông, nhưng có một điều mà thỉnh thoảng xảy ra vấn đề là người đánh cá mua những hình giấy người Thế để cúng Mẫu Ma hoặc lên đồng bóng để kêu gọi các thần linh và nhưng hồn ma khác về, nhiều hoạt động không hợp pháp, cả người bán lẫn người mua bị phạt, vì cho rằng đó là mê tín dị đoan (cuồng tín), điều đó trái với luật, nhưng ngư dân nói họ không có sự lựa chọn nào khác vì họ phải có những hình người đó để giúp người của họ.

Kết luận

Truyền thống của Cá Ông đã cho thấy những quan niệm, biểu tượng về tin ngưỡng và tượng trưng của một phần đông của người theo, đã lập nên nhiều văn hoá ở Việt Nam đối với nhiều người theo đạo. Cá Ông nghĩa trắng không phải là cái gì đó để bình luận lại về cá voi ở biển phía nam Trung Quốc, mà là cùng lúc nó là một động vật có vú theo tiếng Latin thì nó gọi là Cetaceans. Tại sao lại hai Cetaceans là nhân vật chính trong truyền thống này, điều đó chưa chứng minh được. Nó có điều song song với Harverys, ông nói không phải có *Manu* và *tabu* mà còn lý thuyết về những sinh vật sống và động vật sống là con người. *Mana* và *tabu* có thể giống *Ying* và *Yang* ở Trung Quốc mà sau này cũng có ở Việt Nam. Tiếp theo ý nghĩ về mọi sự sống là con người là điều đã được công nhận của người ngư dân nhưng chính là duy tâm. Truyền thống cá ông cũng có thể có gốc của đạo Hindu trước đây, bởi vì người ta nói rằng người Khmère và người Cambogia cũng tin cá Ông và họ là nguồn gốc của văn hoá Chăm. Khoa học cho thấy người Cham pa tôn thờ vị Shiva, nếu có thể biến hoá có lẽ cá Ông có nhiều điểm giống vị thần đó. Lễ cúng cá Ông là như lễ cầu an cầu lộc, cầu cho một năm đó bình yên và đánh được nhiều cá. Tiếp theo, tóm lại Cá Ông trong đời sống hiện tại hay đời sau cái chết, Ông đã lưu lại truyền thống và truyện kể. Ông đã đưa những linh hồn lang bang không nơi nương tựa và đất liền, ông đã chiến đấu với cái ác để bảo vệ những linh hồn bị thất lạc ngoài biển khơi bởi cá ma thần ở dưới nước. Người ngư dân cho truyền thống này là một tôn giáo và cũng là một phái. Sự hiểu rõ nghĩa là phần lớn giống nhau, truyền thống cá ông thì cũng của hai, ví dụ như chữ *cult – phái hay nhóm*, có trong xã hội chúng ta ngày nay có cái gì đó thường gắn liền với mà tôi sẽ bảo thủ để bình luận là truyền thống cá Ông là một giáo. Nhà nước ngày nay đã nhiều ít cho là hợp pháp với truyền thống và sau đó là mối đe dọa, như tôi thấy được không phải là chính quyền mà là khách du lịch, ngày mỗi tăng thì sự đòi hỏi chỗ ở càng cao, sự thoải mái đáp ứng nhu cầu ngày càng lớn, nên nhiều bãi biển đã xây dựng lên các nhà nghỉ mát rộng và lãng Ông thì ngày một thưa đi, bên cạnh đó, hư hại môi trường là mối đe dọa của tôn giáo này, cũng như người ta săn bắn cá voi ở các nền văn hoá khác. Giá trị của Cá Ông đối với ngư dân không có gì có thể thay thế được, Cá Ông đã giới thiệu là gốc của đời sống, có nghĩa, niềm tin trong đời sống hiện tại và đời sống sau cái chết.

Bibliography

The bibliography is divided into three sections where all interviews are set as primary sources, followed by literature and Internet pages.

Primary Sources

Interview(s) with Dũng	061111, 061114, 061115, 061116, 061122
Interview(s) with Vân	061112, 061129
Interview(s) with Gian	061124, 061125, 061129
Interview with the Temple Keeper of An Bần	061122
Interview with the Temple Keeper of Ha Quang Đông	061122
Interview with the Temple Keeper of Hà My	061122
Interview with Ngugễn Điền, fisherman from An Bần	061124
Interview(s) with Lê Lô, fisherman from Tân Thịnh	061124, 061125
Interview with a female employee at the Hội An Centre for Management and Preservation	061106
Interview with a male neighbour, custodian at the Hotel Victoria in Cẩm An	061031
Interview(s) with Xinh, a saleswoman, Cửa Đại	061106, 061113
Interview with a male guide at the Thai Hoa Resort in Mũi Ne	061007
Interview with Tony, Hotel Manager on Phú Quốc Island	061208

Literature

- Đình văn Hạnh & Phạm An. 2001. *Lễ Hội Dân Gian, Cửa Ngủ Dân, Bà Rịa – Vũng Tàu*. Hồ Chí Minh: Nhà Xuất Bản Trẻ.
- Ewald, Stefan (red.). 2003. *Religionslexikonet*. Stockholm: Bokförlaget Forum.
- Harvey, Graham. 2006. *Animism. Respecting the Living World*. New York: Columbia University Press.
- Mai Lý Quảng. 2003. *Glimpses of Việt Nam*. Hà Nội: Thế Giới Publishers.
- Nhò Thị Kim Doan. 2004. *NHỮNG LỄ HỘI Việt Nam tiêu biểu (The Typical Vietnamese Festivals)*. Hà Nội: Nhà Xuất Bản Văn Hóa Thông Tin.
- Nhò Thị Kim Doan. (Publicity Year Unknown) *250 Đình Chùa nổi tiếng Việt Nam / 250 Communal Houses and Pagodas of Việt Nam*. Hà Nội: Nhà Xuất Bản Văn Hóa Thông Tin.
- Nguyễn Chí Trung. 2005. *Củ dân faifo – Hội An Trong lịch sử*. Trung Tâm Quản Lý Bảo Tồn Di Tích Hội An.
- Pals, Daniel L. 1996. *Seven Theories of Religion*. New York/Oxford: Oxford University Press.

- Sharpe, Eric. 1983. *Understanding Religion*. London: Duckworth.
- Taylor Philip. 2004. *Goddess on the Rise – Pilgrimage and Popular Religion in Vietnam*. Honolulu: University of Hawaii Press.
- Thrower, James. 1999. *Religion – The Classical Theories*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Trần Văn An. 2005. *Di sản – Văn hóa văn nghệ dân gian Hội An*. Hội An: Trung Tâm Quản Lý Bảo Tồn Di Tích Hội An.
- Wilkinson, Philip & Douglas Charing. 2004. *Encyclopaedia of Religion*. London: Dorling Kindersley Limited. Penguin Group.
2003. *English-Vietnamese, Vietnamese-English Dictionary Mini. (Tu Dien Ahn-Viet, Viet-Ahn)*. Hà Nội: Nhà Xuất Bản Văn Hóa Thông Tin.

Unpublished Manuscript

- Kwon, Heonik. 2006. *The Phantom of War*. Diss: University of Edinburgh

Electronic Sources

Authorities

- <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vm.html> 061227
- http://www.vietnamembassy-usa.org/learn_about_vietnam/index.php?path%5B0%5D=culture&path%5B1%5D=beliefs_and_religions&print=yes 061227
- http://www.danang.gov.vn/home/view.asp?id=84&id_theloai=954&id_tin=8843 061228

Education

- <http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/grounded.html> 060920, 15:15
- www.askoxford.com 060922

Organizations

- www.iucnredlist.org 070121
- <http://www.freedomhouse.org/religion/country/vietnam/Ordinance%20on%20Religion.pdf> 061228

Travel Information Sites

<http://www.hoiantourist.com/hoianbeachresort/english/excursion.html> 060509
<http://www.muinebeach.net/vanthuytu.htm> 060915
www.haivenu-vietnam.com/vietnam 060412
<http://www.igougo.com/travelcontent/JournalEntryFreeForm.aspx?ReviewID=1224186> 061217

Others

<http://www.quotationspage.com/quote/24228.html> 070122
<http://www.voanews.com/english/2006-12-21-voa57.cfm> 070115 13.33
http://www.que.me.net/eng/e-docs_detail.php?numb=331 070116 18.12
<http://www.arbec.com.my/marinemammal/speciesintro.php> 070121
<http://www.vlast.net/forum/default.aspx?q=t&idf=8&idt=104751&sp=7221728> 070102
<http://www.wikipedia.org> 070309 15.49

Please Note: The map on p. iv is borrowed from *The World Fact Book*, which is prepared by the Central Intelligence Agency.

https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/docs/contributor_copyright.html
070319

Religionsvetenskapliga studier från Gävle

Utgivare av serien är Olof Sundqvist och Peder Thalén

1. David Westerlund (red.): *Religionsmöten och religiös mångfald. Religionsvetenskapliga essäer från Högskolan i Gävle*. 2005.
2. Birgit Lindgren Ödén och Peder Thalén (red.): *Nya mål? Religionsdidaktik i en tid av förändring*. 2006.
3. Lena Roos & Per Vesterlund (red.): *Bogart och Betel: texter om film och religion*. 2008.
4. Sandra Lantz: *Whale Worship in Vietnam*. 2009.